TRST, petek
24. aprila 1959
Leto XV. - Št. 98 (4252)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 - Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-III. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 1.440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 606-70/3-315

Negativen izid glasovanja na drugi skupni seji senatorjev in poslancev

Demokristjanski bojkot onemogoča izvolitev vrhovnega sveta za sodstvo

Prihodnje volitve bodo 6. maja, verjetno po prejšnjem sporazumu o «depolitizaciji» kandidatov - Zakon o pokojninah obrtnikom je bil izglasovan s 439 glasovi proti 11 - Tudi cestni zakon je bil včeraj odobren in stopi v veljavo 1. julija

(Od našega dopisnika)

RIM, 23. — Tudi na včerajšnji skupni seji senatorjev in poslancev je bojkot krščanske demokracije onemogočil izvolitev sedmih članov vrhovnega sveta za sodstvo. Sicer se je negativen rezultat pričakoval že včeraj, ko se je zvedelo, da se predstavniki posameznih političnih skupin niso mogli sporazumeti, kajti za izvolitev vsakega posameznega sodnika so potrebne tri petine glasov, kar znaša 425 glasov, ki jih noben kandidat ni dosegel. Največje število glasov je prejel kandidat Di Pietro (339), za njim pa Tosato (338), Piola (325), Battaglio (295), Gigliotti (294). Socialisti in komunisti so glasovali za Battaglio, Gigliotti in Furna, poslanci MUIS in Battaglio in Furna, socialdemokrati za Persica ali pa so dali bele glasovnice, tako tudi republikanci in fašisti. Demokristjani so glasovali za Tosata, Piola in Di Pietra, monarhisti pa za lastne kandidate, ki niso prejeli po 20 glasov.

Po tem negativnem glasovanju je bil pri predsedniku poslanske zbornice sestanek nekaterih političnih skupin, na katerem so sklenili, da bo prihodnje glasovanje 6. maja t.l. Razpravljali so tudi o možnosti sporazuma, o čemer pa ni uspeli. Med sestankom demokristjani predlagali, da bi se seznam kandidatov »depolitizirali», na kar bodo verjetno pristali tudi predstavniki ostalih političnih skupin, ki se s tem predlogom načelno že strinjajo. Kaže torej, da bo 6. maja parlament vendarle izvolil potrebne sodnike ter da bo končno uresničena še ena važna ustavna določba (člen 104). Vrhovni svet za sodstvo ima nalogo nameščanja, premeščanja in izdajanja disciplinskih ukrepov za sodnike.

Senatorji so popoldne nadaljevali z razpravo o Tambronijevem poročilu in o 14 zakonskih predlogih za zboljšanje prejemkov državnim uslužbencem.

Med razpravo je neki tovarnar margarine povzročil incident s kričanjem, da je bil on tisti, ki je poslal senatorju Trabucchiju protestno brzojavko proti zvišanju obdavčenja margarine. Predsednik ga ni kaznoval.

Komisija za javna dela in za transporte v senatu je danes popoldne odobrila novi cestni zakonik, kakršnega je že prej odobrila poslanska zbornica. Novi zakonik bo stopil v veljavo ob določenem času, t. j. s 1. julijem letos.

Po končani seji komisije je minister za javna dela Togni izrekel zadovoljstvo, ker je bil zakonik odobren ter je zatem očital komunistom, da so hoteli zakasniti odobritev zakona in da so postavili nekatere izključno demagoške predloge. Izjavil je zatem, da namerava ob sodelovanju z ministrom za transporte skrbeti, da se bo novi zakon v celoti in strogo izvajal. Zatem je navedel nekatere statistične podatke, iz katerih izhaja, da se je v prvih treh mesecih tega leta število cestnih nesreč v primeri z istim razdobjem lanskega leta povečalo za 2,5 odstotka.

Poslanska zbornica je odobrila danes zakonski predlog o pokojninah obrtnikov, in sicer s 439 glasovi proti 11, kar pomeni za Segnijevo vlado prvi nenavadno lep uspeh. Nato so glasovali še o dveh mednarodnih sporazumih in sicer o sporazumu glede «Mednarodnega zavoda za mraz» in glede zavarovanja proti nesrečam na delu in proti poklicnim boleznim. Proti prvemu je bilo oddanih 95 glasov, proti drugemu pa samo 57. Pred začetkom današnje seje so bili predloženi med drugim naslednji zakonski predlogi: socialist Riccardo Lombardi je predložil zakonski predlog o nacionalizaciji električne industrije, komunist Barbieri o zvišanju dosmrtnih podpor slepcem, socialdemokrat Paolo Rossi pa o pokojninah za slepce.

Segnijevo zmago je vsekakor omogočilo dejstvo, da je bil zakonski predlog za pokojnino obrtnikom od vsega začetka tak, da je bilo mogoče predvidevati že v naprej soglasnost tudi opozicijskih skupin. Pač pa čaka Segnijevo vlado trda preizkušnja, ko bo prišla v torek ali sredo na vrsto razprava in glasovanje o zakonu, s katerim bodo uzakonjene delovne kolektivne pogodbe. Temu zakonu nasprotujejo namreč desničarske skupine, zlasti pa liberalci. Nelahka preizkušnja za vlado bo tudi obravnava o poročilu ministra Ferrari-Aggradija o investicijah upravnih ustanov.

Prihodnja seja vlade bo 27. aprila. Na dnevnem redu bo med drugim tudi imenovanje poslanca Campillija za predsednika «Nacionalnega sveta za gospodarstvo in delo».

Vodstvo PSI je pod predsedstvom Nennija zelo dolgo razpravljalo danes o predvolilnem položaju na Siciliji. Poročal je Nenni osebno ter nakazal volilni program. Vodstvo je sklenilo, da bo 28. maja t. l. zasedanje centralnega komiteja, ki bo moral dokončno odobriti kandidatne liste PSI za sicilijanske deželne volitve.

Zvedelo se je, da so na seji vodstva PSI razpravljali tudi o napovedanem prihodu dveh članov Socialistične internacionale v Italijo, kjer naj bi proučila sedanje stanje socialističnih strank in o tem, da bo Intersoc povabila predstavnike PSI kot opazovalce na svoj kongres, ki bo letos v juliju v Hamburgu, čeprav se je temu upiral Morgan Philips.

Na Fanfanijevem domu pa se je sestalo 12 preostalih in najbolj zvestih pristašev bivšega političnega tajnika krščanske demokracije. Sklenili so, da bodo pozvali strujo «demokratične iniciative» na poseben sestanek, na katerem bi ugotovili, kako je ta struja danes pravzaprav usmerjena, ter proučili možnost izstopa «fanfanijevcev» iz nje. «Fanfanijevci» bi potem ustanovili novo strujo, ki bi zagovarjala na prihodnjem kongresu — verjetno v oktobru letos — obnovo politike levega centra.

A. P.

Petrolej pod ledom v Kanadi

LONDON, 23. — «News Chronicle» piše danes, da so na kanadskem ozemlju pod ledom približno 300 km od Severnega tečaja velika petrolejska ležišča. «Ena najbolj vznemirljivih tekem za petrolej se začenja,» pravi list, ki dodaja, da Kanada lahko nudi Veliki Britaniji in Evropi manj negotov vir goriva kakor Srednji vzhod.

Dvajset petrolejskih družb, od katerih je večina ameriških, iskovanja na področju tridesetih milijonov hektarov. Zanimanje za ta ležišča se je povečalo po potovanju ameriške atomske podmornice «Nautilus» pod ledom na Severnem tečaju. Kanadski izvozniki petroleja so mnenja, da bi evropska tržišča lahko zelo poceni pošiljali petrolej s pomočjo ogromnih podmorskih ladij na atomski pogon.

Omenjeni list pravi dalje, da je pomočnik kanadskega ministra za severne zadeve Robertson predlagal, naj bi v kratkem zgradili naftovod, ki bi ga deloma skopali v ledu in ki bi povezoval otok Ellesmere z Evropo.

Prihodnji mesec zopet pogajanja med FLRJ in Italijo

MILAN, 23. — Državni tajnik za zunanjo trgovino FLRJ Ljubo Babić se je sestal danes ponovno z ministrom za zunanjo trgovino Dinom Del Bojem. Ob tej priložnosti sta ministra proučila perspektive nadaljnje razširitve trgovinske izmenjave in gospodarskega sodelovanja. Ugotovila sta ugoden razvoj dosedanjega sodelovanja in sta se sporazumela, da se razgovori o sklenitvi sporazuma o posebnih dobavah začnejo v drugi polovici maja v Rimu. Jugoslovanska delegacija je odpotovala danes iz Milana v Turin, kjer bo jutri obiskala tovarno FIAT.

Sklepi konference o arabskem petroleju

KAIRO, 23. — Medarabska konferenca za petrolej je nocoj zaključila delo z odobritvijo več resolucij, ki poudarjajo važnost zgraditve arabskega naftovoda; poudarjajo, da bi se morale petrolejske družbe posvetovati z vladami držav izvoznic, preden menjajo ceno surovega petroleja, in pošiljajo Arabski ligi načrt, ki ga je predložil libanonski predstavnik Bustani, na podlagi katerega bi morale države proizvajalke petroleja na Srednjem vzhodu in petrolejske družbe investirati 5 odstotkov svojega letnega dobička v banko za arabski razvoj.

Resolucije poudarjajo dalje, da so se sporazumeli, da morajo države proizvajalke petroleja udeležene z večjim odstotkom dobička pri petrolejski industriji. Želeti je integrirano arabsko petrolejsko industrijo, kakor tudi ustanovitev državnih petrolejskih družb, ki bi skupno delovale s sedanjimi privatnimi družbami. Zahteva se tudi, naj bo konferenca o petroleju vsako leto.

Konferenca je trajala en teden ob udeležbi 400 predstavnikov arabskih držav, Irana, Venezuele in večjih svetovnih petrolejskih družb. To je bila prva tovrstna konferenca. Predstavniki Iraka niso bili navzoči zaradi spora z ZAR.

Číslično stanje članstva KPI

RIM, 23. — Vodstvo KPI je objavilo danes poročilo s podatki o članstvu. V prvem tromesečju letos se je v KPI vpisalo skupno 1,700.000 članov, od katerih je 90.000 novih. Poročilo poudarja, da je to podlaga, da se naglo doseže število vpisanih v KPI lani. Poročilo dalje ugotavlja, da je za uresničenje enotnosti italijanskega ljudstva okrog programa demokratičnega javnega mnenja potreben prispevek močne komunistične partije.

«Bistveno za formacijo enotnega gibanja, je dalje rečeno v poročilu, je sposobnost samostojne pobude in borbe komunističnih sekcij in celic, okrog katerih naj se na bazi, v tovarnah, na vasi in v mestnih predelih, uresniči, izven sleherne ideološke diskriminacije nova delovna demokratična enotnost». V poročilu se končno pozivajo partijske organizacije, naj okrepijo svoje napore za dosego smotrov kampanje včlanjevanja starih in novih članov.

Začetek kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije

Tito in Vukmanović o vlogi in nalogah sindikatov v FLRJ

Kongres so pozdravili včeraj delegati sindikatov ZSSR, Anglije, Japonske, Urugvaja, Čila, Argentine in Gvineje - «Borba» o nujnosti udeležbe izvenblokovskih držav na ženevskem sestanku

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 23. — V navzočnosti maršala Tita, Kardelja, Rankovića in drugih vodilnih jugoslovanskih osebnosti, zastopnikov 35 inozemskih sindikalnih organizacij iz 29 držav, 1398 delegatov, zastopnikov Jugoslovanske ljudske armade, političnih in družbenih organizacij Jugoslavije, se je pričel danes v Beogradu 4. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije.

Maršal Tito, ki je pozdravil kongres v imenu CK Zveze komunistov Jugoslavije, je prikazal v svojem govoru razvojno pot jugoslovanskih sindikatov, poudaril važnost njihove vloge v vzgoji revolucionarnih kadrov v dobi med obema vojnama in sedanjo vlogo in naloge sindikata, da skrbi za pravilne odnose med podjetji, za pravilno nagrajevanje delovnih ljudi, da pomaga ljudski oblasti pri sprejemanju pravilnih ukrepov.

Sindikalne organizacije imajo v današnji razvojni dobi s svojim ustvarjalnim poletom v izgradnji države ogromno vlogo in lahko mnogo prispevajo, da se ta proces razvija v pozitivni smeri, je poudaril maršal Tito.

Predsednik centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Svetozar Vukmanović je v svojem štiriurnem poročilu o vlogi in nalogah sindikatov Jugoslavije v novih pogojih poudaril, da sindikati postajajo vedno bolj organizacija, ki predstavlja politično osnovo delavske samouprave in da zato množična organizacija omogoča delavskemu razredu uresničevati njegove pravice v samoupravljanju. Sindikati Jugoslavije nimajo potrebe izvajati zaščitne funkcije v klasičnem smislu, ker ni več najemnih odnosov. Toda to ne pomeni, da sindikati nimajo potrebe odločati o položaju in pravicah delovnih ljudi. Dolžnost sindikatov je, da ne dovoljuje zanemarjanja njihovih pravic in da preprečuje pojave samovolje, birokratizma, kršitev osebnih pravic in podobno. Sindikati ne smejo dovoliti, da bi posameznik oziroma posamezni kolektivi ogrožali interese skupnosti, toda istocasno morajo skrbeti, da se interesi posameznikov oziroma skupin ne zanemarjajo. Kjer delovni ljudje sami odločajo, se borba za delavske interese ne vodi več proti sistemu, temveč znotraj samega delavskega razreda, to je proti lastnim slabostim za politično, gospodarsko, strokovno, etično vzgojo in usposabljanje delavskega razreda. Sindikati morajo ob najširšem sodelovanju delovnih ljudi izgrajevati svoje stališče o najrazličnejših družbenih in gospodarskih vprašanjih v gospodarski politiki, da bi se lahko uspešno usmerili in predlagali ukrepe in bili iniciatorji novih predpisov.

Vukmanović je ugotovil, da je izgradnja novih družbenih odnosov spremljal intenziven gospodarski razvoj, posebno v zadnjih dveh letih, ko se je narodni dohodek letno povečal za 10,5 odst., a osebna potrošnja za nad 9 odst. Poleg tega so za povečanje življenjske ravni delavskega razreda posebej prispevali izboljšani stanovanjski pogoji, šolanje in razne druge izboljšave, ki jih uživajo delovni ljudje. Vukmanović je poudaril, da je bilo v zadnjih treh letih vloženo v družbeni standard 150 milijard dinarjev letno. Nato je obširno govoril o nalogah sindikatov za zboljšanje življenjskih in delovnih pogojev delovnih ljudi, za dvig življenjske ravni, o vzgoji in izobrazbi delavcev in organizacijskih problemih sindikatov.

Ko je govoril o mednarodnem sodelovanju sindikatov, je Vukmanović ugotovil, da jugoslovanski sindikati vdržujejo stike s sindikalnimi organizacijami 37 držav in da bodo tudi v bodoče razvijali široko sodelovanje ne glede na njihovo mednarodno pripadnost in idejno usmeritev in se borili za odstranjevanje sindikalne razcepljenosti. Jugoslovanski sindikati bodo posvetili posebno pozornost vzpostavitvi sodelovanja s sindikati azijskih in afriških držav in s sindikati latinsko-ameriških držav.

Na popoldanskem delu zasedanja so kongres pozdravili zastopniki sindikatov Sovjetske zveze, britanskega kongresa Trade Unionov, sindikatov Japonske, Urugvaja, Čila, Argentine in Gvineje. Tajnik centralnega sveta sovjetskih sindikatov Vasilij Prohorov je izjavil, da delovni ljudje Sovjetske zveze zelo spoštujejo junaški delavski razred Jugoslavije in narode Jugoslavije in da so sovjetski sindikati pripravljeni tudi v bodoče razširiti in krepiti prijateljstvo s sindikati Jugoslavije.

Kongres nadaljuje jutri delo z razpravo o referatu Vukmanovića.

Jugoslavija skupno z ostalimi miroljubnimi državami z velikim zanimanjem gleda na prihodnji sestanek zunanjih ministrov v Ženevi v želji, da bi ta sestanek premaknil z mrtve točke berlinsko in nemško vprašanje in ostala s tem povezana vprašanja. Nihče ne oporeka, da je rešitev tega vprašanja odvisna v največji meri od stališča velikih sil oziroma od tega, koliko se bodo njihova stališča med seboj približala. Medsebojne izkušnje, posebno v Združenih narodih, kažejo, da so izvenblokovske države večkrat s svojimi kompromisnimi predlogi omogočile približevanje pogledov in da je po njihovi zaslugi prišlo, posebno v primerih, ko niti ena niti druga stran nista hoteli popustiti, do obojestransko sprejemljivih resolucij in sklepov.

Zato je Jugoslavija mnenja, da bi bila udeležba izvenblokovskih držav, posebno tistih, ki so bile žrtev nemškega napada in ki so aktivno sodelovale v protihitlerjevski koaliciji, zelo koristna v Ženevi. Upravičenost udeležbe izvenblokovskih držav na konferenci poudarja tudi nocojšnja «Borba», ki ugotavlja, da izvenblokovske države zaradi svojega neodvisnega položaja lahko uspešno pripomorejo k odstranjevanju škodljive navlake iz preteklosti in k sporazumni rešitvi. «Njihovi predlogi, piše nocojšnja «Borba», se ne morejo propagandistično izkoristiti niti proti Zahodu niti proti Vzhodu. V konkretnih političnih diplomatskih odnosih in pogajanjih so izvenblokovske države v položaju, da prispevajo k zboljšanju nasprotnih stališč velikih sil, da bi se našla za vse sprejemljiva rešitev. Udeležba Jugoslavije bi na primer, zaključuje «Borba», v razgovorih v Ženevi lahko zelo koristila v naporih za sporazumno rešitev perečih vprašanj; a to je tudi cilj sestanka v Ženevi.»

B. B.

Cavalletti pri Mičunoviću

BEOGRAD, 23. — Državni tajnik za zunanje zadeve Veljko Mičunović je sprejel danes na protokolarnem obisku italijanskega veleposlanika v Beogradu Cavalettija.

CAPE CANAVERAL, 23. — Ameriško letalstvo je davi izstrelilo balistično raketo «Thor», ki doseže razdaljo 2400 km. Raketa je izstrelila posebno kapico, ki so jo pozneje ujeli na Atlantskem oceanu, ko se je raketa vračala v zemeljsko atmosfero.

Pogoji evropskega sveta za pogajanja Zahoda s SZ

Poseben pododbor bo pripravil poročilo o etničnih manjšinah v Evropi - Pella poziva na sodelovanje z afriškimi državami, da bo mogoče boriti se «proti prevratu» in za «načela svobodnega sveta»

STRASSBURG, 23. — Danes je v posvetovalni skupščini Evropskega sveta zaključila razprava o splošni politiki tega sveta. Belgijski predstavnik Struyer, ki je predsednik Pravnega odbora, je v zvezi s tem glede Južne Tirolske predlagal, da bo poseben pododbor pravnega odbora na jesenskem zasedanju skupščine sprejel poročilo o etničnih manjšinah v Evropi, ki bo obravnavalo tudi to vprašanje.

Zatem je skupščina odobrila z 88 glasovi in 12 vzdržanimi politično resolucijo, ki govori o načelo pogajanj s Sovjetsko zvezo, toda postavlja tudi nekaj važne pogoje: prvi je, da se v nobenem primeru ne smelo med pogajanji opustiti obstoju evropske gospodarske skupnosti in drugih organizacij šestih držav. Drugi pogoj je, da «Zahod se ne bo odreči podpori težnjam po neodvisnosti in svobodi vseh narodov Evrope».

Na deseti obletnici evropskega sveta je italijanski zunanji minister Pella podal po televizijskem radiu in televiziji izjavo, ki pravi med drugim: «Zgodovino Sredozemlja v povojnem času označuje prizadevanje popolne neodvisnosti narodov, ki so postali gospodarji lastne usode in želijo imeti neodvisno vlogo v mednarodnih odnosih.

Kot razvoj političnega udejstvovanja nekaterih držav ob Atlantiku, ki je sledil prebuditvi afriških narodov, in njihova zakonita težnja po izboljšanju gospodarskih in socialnih pogojev sta rodila na evropskih zapletena vprašanja, ki so še težavnejša zaradi zapletk tistih, ki skušajo izkoristiti ta položaj v borbi, ki se vodijo proti Zahodu.»

Evropske države, ki so kreenile na pot enotnosti z rimskimi pogodbami, imajo dolžnost po svojih možnostih pristopiti k razvoju, ki so ga dosegle te mlade države: na drugi strani je v interesu vseh držav Evrope in Sredozemlja, da se med njimi ustvarijo odnosi sodelovanja in prijateljstva, zato da se bodo lahko uspešno slehernemu poizkusu vsiljevanja in ogroženja miru. Zato je nujno za nas Evropce, da se zavedamo nove zgodovinske faze, v katero smo vstopili, a tem da nudimo tem novim državam na podlagi medsebojnega spoštovanja udejstvovanje. Ne mislim s tem reči, da zadostuje gospodarska pomoč za rešitev vprašanj, ki so tudi politična, toda skrbeti moramo, da ne kompromitiramo možnosti pametnih rešitev z zanemarjanjem tistih gospodarskih in socialni pogojev, ki bi lahko spodbujali težnje, ki nasprotujejo načelom svobodnega sveta».

Petrolej pod ledom v Kanadi

LONDON, 23. — «News Chronicle» piše danes, da so na kanadskem ozemlju pod ledom približno 300 km od Severnega tečaja velika petrolejska ležišča. «Ena najbolj vznemirljivih tekem za petrolej se začenja,» pravi list, ki dodaja, da Kanada lahko nudi Veliki Britaniji in Evropi manj negotov vir goriva kakor Srednji vzhod.

Dvajset petrolejskih družb, od katerih je večina ameriških, iskovanja na področju tridesetih milijonov hektarov. Zanimanje za ta ležišča se je povečalo po potovanju ameriške atomske podmornice «Nautilus» pod ledom na Severnem tečaju. Kanadski izvozniki petroleja so mnenja, da bi evropska tržišča lahko zelo poceni pošiljali petrolej s pomočjo ogromnih podmorskih ladij na atomski pogon.

Omenjeni list pravi dalje, da je pomočnik kanadskega ministra za severne zadeve Robertson predlagal, naj bi v kratkem zgradili naftovod, ki bi ga deloma skopali v ledu in ki bi povezoval otok Ellesmere z Evropo.

Prihodnji mesec zopet pogajanja med FLRJ in Italijo

MILAN, 23. — Državni tajnik za zunanjo trgovino FLRJ Ljubo Babić se je sestal danes ponovno z ministrom za zunanjo trgovino Dinom Del Bojem. Ob tej priložnosti sta ministra proučila perspektive nadaljnje razširitve trgovinske izmenjave in gospodarskega sodelovanja. Ugotovila sta ugoden razvoj dosedanjega sodelovanja in sta se sporazumela, da se razgovori o sklenitvi sporazuma o posebnih dobavah začnejo v drugi polovici maja v Rimu. Jugoslovanska delegacija je odpotovala danes iz Milana v Turin, kjer bo jutri obiskala tovarno FIAT.

Zahodni načrt za konferenco v Ženevi mora še odobriti svet ministrov NATO

Von Brentano bo v nedeljo poročal Adenauerju - Zahteva za udeležbo Kitajske na konferenci najvišjih? - Dulles prisegel kot Eisenhowerjev svetovalec - Herterjev razgovor s Hammarskjoeldom

LONDON, 23. — Predstavnik Foreign Officea je izjavil, da bo stalni svet NATO zahodnih strokovnjakov, ki so bodo zadovoljivo napredovalo na prihodnjem sestanku zunanjih ministrov, takoj da bo mogoča konferenca najvišjih. Toda nikoli nisem mislil, da bo mogoče vsa sedanja velika vprašanja rešiti na konferenci predsednikov vlad.

Po mojem mnenju konferenca najvišjih ni ločeno dejanje, ki naj reši evropska in svetovna vprašanja, pač pa začetek razdobja pogajanj, ki naj omogoči na podlagi medsebojne dobre volje boljše odnose med dvema velikima blokoma.»

Kanadski ministrski predsednik Diefenbaker je v spodnji zbornici izjavil, da bodo zahodne države nedvomno upoštevale možnost, da bi tudi OZN imela svojo vlogo pri ureditvi berlinskega vprašanja. Dodal je, da kanadska vlada misli na možnost, da bi OZN poverili «dodatno» odgovornost glede določb morebitnega sporazuma med Vzhodom in Zahodom.

Na seji zahodnonemškega ministrskega sveta, ki ji je predsedoval podkancler Erhard, je zunanji minister von Brentano poročal o zahodnem načrtu za Nemčijo, ki ga je pripravila zahodna delovna skupina. Ta načrt mislijo predložiti na konferenci štirih zunanjih ministrov v Ženevi.

O načrtu bosta govorila v nedeljo kancler Adenauer in von Brentano v Cadenabbii. Po seji vlade je von Brentano sporočil glavne obrise načrta v zunanjepolitični parlamentarni komisiji. Zagotovil je, da bo po pariški konferenci in še pred ženevsko konferenco poročal komisiji tudi o podrobnostih načrta. Minister je potrdil, da bo zahodnonemški poslanik v Washingtonu voditelj nemške delegacije na ženevski konferenci. V nedeljo se bo poslanik Grewe sestal v Cadenabbii z Adenauerjem in s von Brentanom.

Vodstvo Socialistične internacionale, ki se je sestalo danes v Londonu, je pozvalo Zahod, naj pripravi za prihodnjo konferenco zunanjih ministrov «pozitivne predloge o Nemčiji».

Vodstvo je odobrilo poročilo komisije za mednarodne zadeve, ki poziva, naj se berlinsko vprašanje reši «v okviru širšega vprašanja evropske varnosti v celoti».

Iz Washingtona pa javljajo, da je predsednik Eisenhower predsedoval danes seji državnega sveta za varnost, na kateri so pregledali mednarodni položaj v zvezi s prihodnjimi pogajanji med Vzhodom in Zahodom.

Zatem je Eisenhower formalno sporočil imenovanje Dullesa za svojega posebnega svetovalca za mednarodno politiko. Predsednik je odšel v bolnišnico, kjer je Dulles, in je prisostvoval Dullesovi prisegi. Kot posebni predsednikov svetovalec bo imel Dulles položaj vladnega ministra.

Novi državni tajnik Herter pa je imel napovedani razgovor s tajnikom OZN Hammarskjoeldom. Tajnika je spremljal stalni ameriški delegat v OZN Cabot Lodge.

Priprave v ZDA in SZ za potovanja v vesolje

WASHINGTON, 23. — Ravnatelj ameriške agencije za aeronavtiko in vesoljstvo (NASA) Hugh Dryden je izjavil, da bo tir prvega satelita, v katerem bo človek in ki ga mislijo izstreliti leta 1961, tekel nad afriškim kontinentom. ZDA bodo sprejele vse ukrepe, da vesoljski potnik ne bi po svojem potovanju pristal v Sovjetski zvezi. Dryden je dejal, da bi sovjetski strokovnjaki lahko dešifrirali kodeks za radijske oddaje, ki ga bodo uporabljali za povratek vesoljskega potnika na Zemljo, in bi na ta način lahko kontrolirali satelite. Iz tega vzroka ne bo tir satelita tekel blizu sovjetskega ozemlja.

Sovjetski profesor Dimitri Martinov, ki je docent za astrofiziko, pa je izjavil, da Sovjetska zveza ne bo vsaj pred dvema letoma pripravljena poslati človeka v vesolje. Martinov je izjavil, da so sputniki dovolj veliki, da bi v njih lahko bil človek. Toda rešiti je treba vprašanje njegovega povratka na Zemljo.

Martinov je dodal, da se je že na stotine prostovoljcev vsega sveta ponudilo sovjetskim znanstvenikom za potovanje v vesolje. Nato je Martinov izjavil, da so s pomočjo sputnikov ugotovili obstoj pasu radioaktivnih celic, ki prihajajo iz kozmičnih žarčenj in tudi iz ameriških poizkusov v veliki višini. Ta pas okoli Zemlje je v višini od 700 do 1300 metrov in bo predstavljal veliko nevarnost za potnike v vesoljskih ladjah. Na koncu je profesor izjavil, da bo Sovjetska zveza v relativno kratkem času lahko poslala raketo okoli Lune.

Zarota proti Castru?

NEW YORK, 23. — Policija je danes poostrila varnostne ukrepe za zaščito kubanskega ministrskega predsednika Castra, ker so nekateri njegovi bližnji sodelavci izjavili, da ni izključiti zarote za njegov umor.

Predstavnik F. Castrovega spremstva je izjavil, da bi umor utegnilo organizirati «5 bratov, ki imajo siv dirkalni avtomobil Cadillac, in neki drugi moški, ki ima avtomobil Chevrolet 1947».

Policija, ki je določila za Castrovo osebno stražo med njigovim bivanjem v New Yorku sto agentov, je dala ukaz vsem policijskim silam, naj nadzorujejo avtomobile z omenjenimi podatki. Predstavnik je dodal, da je bila tajna obveščevalna služba obveščena o možnosti zarote. Policijske oblasti izjavljajo, da so zvedele, da je v zaroto vmešanih sedem ljudi, od katerih ni noben kubanski državljan in ki so bili baje plačani, da ubijejo Castra.

Nadaljevanje pogajanj med Italijo in ZAR

KAIRO, 23. — Danes se je v Kairu nadaljevalo delo italijanske gospodarske delegacije. Dve mešani italijansko-egiptovski komisiji, ki sta bili včeraj ustanovljeni, sta imeli danes več sej. Prof. Carli je imel več razgovorov s predstavniki vlade ZAR. Sprejel ga je minister za gospodarstvo ZAR Kaisuni in minister za industrijo Sidki ter drugi člani vlade.

V egiptovskih gospodarskih krogih so danes z zadovoljstvom sprejeli prilagoditev cene egiptovskega bombaža cenam na mednarodnih tržiščih.

Nove kitajske obtožbe proti indijski vladi

Značilna «pomota» v sovjetskih in kitajskih zemljevidih

Izgon grškega princa Petra iz Indije

NOVI DELHI, 23. — Neki poslanec je v spodnji zbornici vprašal Nehruja, ali je res, da je bilo osebje indijskega konzulata v Lasi «dejansko ujeto». Nehru je odgovoril: «Nekaj dni, med dogodki preteklega marca, so kitajske oblasti zgubile nadzorstvo nad položajem. Omejitve za premike osebja indijskega konzulata so bile posledica nereda, ki je vladal v prestolnici.» Nehru je zatem potrdil, da so v drugem tednu aprila te omejitve ukinili.

V zvezi z včerajšnjimi govori v vsekitajskem ljudskem kongresu piše današnji «Ljudski dnevnik» v svojem uvodniku, da «indijski elementi, ki imajo ekspanzionistične načrte, morajo sprejeti na znanje eno dejstvo: Kitajci ne morejo dopustiti napada, ne da bi reagirali. Kitajska suverenost je nedotakljiva. Kitajska ne more dovoliti vmešavanja v svoje notranje zadeve.»

List pravi zatem, da so številni indijski listi uporabili «zatrjevano izjavo dalaj lame» in začeli «kampanjo obrekovanja proti Kitajski». List pravi zatem, da je «razširitev take izjave po funkcionarjih indijskega zunanjega ministrstva zelo resna zadeva». «To dokazuje, da so nekatere indijske vplivne osebnosti napravile napako, ko so mislile, da je Kitajska šibka in da je mogoče izvajati nanjo pritisk. Ločiti Tibet od Kitajske bo teže kakor premakniti Himalajo.»

Skupina poslancev je postavila v indijskem parlamentu ponovno vprašanje zemljevidov izdanih v Sovjetski zvezi in LR Kitajski; na njih so nekateri deli indijske zemlje začrtani kot ozemlje teh dveh držav.

Namestnica ministra za zunanje zadeve ga. Menon je v odgovoru na to vprašanje izjavila v imenu predsednika vlade, da indijska vlada pozna take primere in da so na to opozorili že sovjetsko in kitajsko vlado. Na večje število dodatnih vprašanj o ististvari, ki so jih postavili poslanci, je odgovoril Nehru. Dejal je, da so že pred tem opozorili na ta problem kitajsko vlado in da so prejeli odgovor, ki ni bil posebno zadovoljiv. «Pred enim mesecem smo na to spet opozorili kitajsko vlado, je dejal Nehru, toda do sedaj še nismo dobili nobenega odgovora». Nehru je dodal, da je o tem pisal tudi v osebnem pismu predsedniku kitajske vlade.

Odgovor kitajske vlade, ki ga je Nehru ocenil kot ne «povsem zadovoljivega», je bil v tem, da je kitajska vlada sporočila, da gre za zemljevide, ki so bili tiskani še pod Čangkajškom. Toda indijska vlada je dodatno ugotovila, da gre tudi za zemljevide, ki so bili tiskani v času sedanje vlade. Zaradi tega so zahtevali ponovna pojasnila, ki pa jih še niso prejeli.

Nehru je v senatu sporočil, da je indijska vlada pozvala grškega princa Petra, naj zapusti Indijo, ker je bilo njegovo delovanje «nezaželeno». Princ Peter je bratranec grškega kralja Pavla in je več let živel v mestu Kalimpong ob indijsko-tibetski meji.

Princ Peter je po odhodu iz Indije izjavil, da je Indija pomagala kitajski vladi, da zatre tibetski upor. Nehru je tudi izjavil, da je grška vlada sporočila, da ni v ničemer odgovorna za to, kar je princ Peter izjavil.

Debré potuje danes v Alžir

Stališče alžirske vlade glede pogajanj je nespremenjeno - Razgovori maroškega prestolonaslednika z alžirskimi ministri

PARIZ, 23. — Francoski ministrski predsednik Debre bo jutri odpotoval v Alžirijo. Ostal bo dva dni na področju Orana in se bo vrnil v soboto zvečer v Pariz. To potovanje je bilo v programu že pred enim mesecem, a je bilo odloženo. Sedaj se je Debre odločil, da odide v Oran, ker bi mu bilo potovanje še težavnejše, ko bo začel zasedati parlament.

V Kairu je predstavnik alžirske vlade izjavil, da se stališče njegove vlade, kar se tiče pogajanj s Francozi na nevtralnem ozemlju s pogojem, da se alžirsko vprašanje v celoti obravnava.

Maroški prestolonaslednik Mulaj Hasan pa je imel danes že drugi razgovor z ministrom za vojno v alžirski vladi Belkacemom. Navzoči so bili tudi alžirski minister za dobave, za promet in notranji minister.

Belkacem pa je popravil nekatere izjave, ki mu jih je pripisala ameriška revija «Newsweek» v zvezi s sovjetskim orožjem. Njegova izjava se pravilno glasi: «Če nismo v preteklosti uporabljali sovjetskega orožja, je to neka politika. Toda sedaj, po petih letih vojne, smo pripravljeni sprejeti vsako pomoč, raj pride od koder koli, z edinim pogojem, seveda, da se ne postavljajo politični pogoji».

O škodljivih posledicah hrupa

PARIZ, 23. — Včeraj se je v Parizu sestalo 300 znanstvenikov in tehnikov na mednarodnih razgovorih za organiziranje borbe proti hrupu. Kongres je organiziral državni zavod za varnost in njegov namen je ugotoviti učinke hrupa na industrijskem sektorju ter predlagati rešitve, ki naj napravijo delo v tovarnah znosno.

Ugotavlja se ne samo, da hrup lahko povzroči blaznost, temveč lahko celo umori. Pri številnih poizkusih so bitja, ki so jih podvrgli stalnim in trajnim zvokom, poginila v velikih bolečinah. Pri drugih so ugotovili čire in živčne motnje. Razvoj mehanike proizvaja tako v tovarnah kakor v stanovanjih povečan hrup in človek je neprestano podvržen negativnemu vplivu zvočnih valov, ki škodljivo vplivajo na njegov organizem. Izračunali so n. pr., da motociklist, ki se pelje skozi Pariz s popolnoma odprto izpušno cevjo, lahko zbudi do 2000 ljudi. Mir je postal sedaj tako potreben, da so v raznih nemških mestih nekateri hotelirji podvojili število svojih klientov, ko so razobesili napise: «Spi se v miru.»

«Ker odpraviti hrup ni vedno mogoče,» je izjavil predsednik državnega zavoda za varnost, «je potrebno zmanjšati slabe posledice tega pojava, ki je povezan z moderno tehniko.» Da so učinki škodljivi, dokazuje nedavna anketa v Lionu: Ugotovili so, da se je po afonizaciji (odpravi hrupa) v nekaterih uradih rentabilnost strojepisk povečala za 9 odst., napake pa so se zmanjšale za 29 odst.

Eden izmed navzočih specialistov je izjavil, da je nujno potrebno, da arhitekti poznajo najprimernejši material za zidanje hiš, ki bodo «neprodorne» za hrup, in da zakonodaja odslej izdela svoje določbe v odnosu do izvora hrupa, ki pogostoma presega mejo, ki je človeško uho

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 17.7, najnižja 9.2, zračni tlak 1015.5, veter severovzhodnik 17 km na uro, vlaga 25 odst., nebo 3 desetine oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 12.6 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 24. aprila
Jurij
Sonce vzide ob 5.06 in zatone ob 19.02. Dolžina dneva 13.56. Luna vzide ob 20.47 in zatone ob 6.00.
Jutri, SOBOTA, 25. aprila
Marko

Ob 15. obletnici mučeniške smrti enainpetdesetih talcev v Ul. Ghega

Polaganje vencev Zveze partizanov, ANPI in tržaške občine

Da bi ustrahovali vse mesto in zatrli upor antifašistov, so nacistični krvoloki pred petnajstimi leti v Ulici Ghega obesili 51 nedolžnih žrtev. Iz koronejskih zaporov so pripeljali talce in jih začeli obešati po stopnišču v notranjosti zgradbe, kjer so imeli svoj vojaški klub. Zmanjkalo jim je prostora, pa so nato žrtve obešali kar po oknih.

Tri dni so visela trupla — price nacifašističnega terorja in podivjanega besa.

Sadisti so tako dali duška svojim zverinskim nagonom.

Tri dni — da bi prestrašili prebivalstvo.

Ustrahovanje pa je rodilo nasprotni učinek. Utrdile so se vrste antifašistov, osvobodilni duh se je okrepil, se bolj so pokale bombe in se na obronkih oglašale partizanske strojnice. Okupator in njegovi podrepniki niso imeli miru. Že so se jim majala tla pod nogami.

Pomlad je že napovedovala njihov konec.

Petnajst let je že od tega. Spomin na tiste dni je še živ. Žrtev ne bomo nikoli pozabili; borbe proti nacifašizmu pa ne bomo zatajili. Nikakor ne bomo dopustili, da bi se spet okrepile temne sile, ki so povzročile toliko gorja.

Žrtve iz Ul. Ghega, iz Ul. D'Azeglio, z Opčin, iz Rižarne, iz taborišč smrti in zaporov so tudi dale svoje življenje za zmago nad fašizmom, za svobodo in bratstvo med narodi.

Včeraj, kot vsako leto, so zastopniki Zveze partizanov in ANPI položili na stavbo v Ul. Ghega vence v počastitev 51 obešenih talcev. V imenu tržaške občine pa so venec položili že predvčerajšnjim.

Ob 15. obletnici njihove mučeniške smrti objavljamo imena žrtev iz Ulice Ghega. Obešeni so bili:

Ivan Banof, Franc Biagi, Anton Bizjak, Roza Bizjak, Ivan Blasi, Justin Blažina, Miro Bogatec, Ivan Bole, Ivan Burič, Edvard Cavallaro, Josip Dekleva, Julij Della Gala, Marko Eftimiadi, Albert Folischia, Franc Folischia, Irma Geat, Angelo Germani, Zora Grmek, Stanko Grgič, Stanislav Guzzi, Franc Jurman, Hilarij Karis, Jurij Križaj, Stanislav Kočevar, Alojzij Križaj, Karel Križaj, Angel Makorič, Evgenij Maddalozzo, Karel Miloh, El. Negrelli-Petracco, Franc Pavolin, Danilo Pelicon, Rudolf Peric, Karel Peterin, Franc Premru, Alojzij Saba, Salvatore Seminaro, Ivan Serbelin, Lucijan Soldat, Anton Steghel, Gilbert Tonioli, Franc Turk, Stanislav Turek, Josip Turk, Marija Turk, Angel Ulivelli, Srečko Ziani, Albert Zodič, Venceslav Zenko ter en nepoznan.

Slava njihovemu spominu!

Tri dni so visela trupla 51 talcev, žrtev nacifašističnega besa, v Ul. Ghega.

Predstavnik Zveze partizanov postavlja venec v počastitev obešenih talcev.

Razprava o proračunu v tržaškem občinskem svetu

Zapostavljanje slovenskih šol Premalo skrbi za brezdomce

Liberalci bi hoteli oddati v zakup še druge občinske storitve - Danes bo govoril dr. Jože Dekleva

Včerajšnja izredna seja tržaškega občinskega sveta je bila vsa posvečena razpravljanju o proračunu. Prvi je spregovoril liberalec odv. Morpurgo, ki je sicer kritiziral proračun, na koncu pa povedal, da bo zavzel do njega stališče šele z glasovalno izjavo. Morpurgo je predvsem pohvalil komisarsko upravo, ki je skrčila primanjkljaj in, kar ga seveda najbolj veseli, oddala v zakup službo za lepljenje lepakov ter za kurjenje in čiščenje v šolah. Mož pač želi, da bi prišel v zasebne roke tudi Acegat, kar imenuje «liberalizacijo». Za Morpurga je tudi sedanja uprava preveč usmerjena «na levo» in «demagoška», ker ni v celoti nadaljevala politike komisarske uprave.

Morpurgo je dejal, da proračun ni jasen ter da je primanjkljaj dejansko mnogo večji, kot je označen v proračunu. Dohodki so se v primeri z lani celo skrčili, kar je pač dokaz, da tržaško gospodarstvo nazaduje. Za uravnovešenje proračuna bi morali predvsem še skrčiti osebje, kajti organični stalež določa 2.629 uslužbencev, sedaj pa jih je še 3.057. S skrčenjem osebja bi prihranili tri četrt milijarde lir. Za skrčenje osebja naj bi služil za zgled Acegat, ki je proračun uravnovesil. No, kljub temu pa je moral tudi Morpurgo priznati, da je premalo smetarjev, ter da je zato mesto umazano. Zavzel je tudi odklonilno stališče do morebitne ustanovitve občinske konsumne ustanove ter rekel, da je prazno upanje odbornika Rocca, da bi bodoča hipotetična deželna uprava krila primanjkljaj občin, ker nasprotujejo temu tudi Furlani. Kljub tej kritiki seveda še ni rečeno, da bodo liberalci glasovali proti proračunu.

Dr. Weissova (KPI) je razpravljala o zdravstvenih in socialnih vprašanjih in vprašala, zakaj ne bodo premestili občinskega higienskega urada v novi laboratorij za higieno in profilakso, ki ga bodo gradili. Pritožila se je tudi nad stanjem v bolnišnicah, nad čiščenjem in vzdrževanjem šol, nad stanjem v ljudskih prenočiščih, sirotišnici, ubožnici itd..

Svetovalec Tonel (KPI) je rekel, da posveča občina premalo skrbi stanovanjskim izgnancem in da je predvidevala letos v proračunu zanje 15 milijonov manj kot lani, to je samo 50 milijonov. Zato je zahteval, naj se vnese v proračun vsaj izdatek 65 milijonov. Vprašal je tudi, kje je postavka 1 milijarde posojil za ljudska stanovanja.

Bernetičeva je najprej orisala žalostno stanje v raznih slovenskih osnovnih in srednjih šolah.

Tako so prostori v šoli pri Sv. Ani vlažni in slabo ohranjeni; prav tako so slabo vzdrževane šole v Križu. V vseh šolah primanjkuje učil, zdravniška in zobozdravniška služba je slaba. V šoli pri Sv. Ivanu nimajo prostora za knjižnico, v Trebčah ni jedilnice.

Svetovalec Ageletto je rekel, da je zadovoljen, da so dosegli pri Acegatu ravnovesje proračuna ter je analiziral posamezne postavke občinskega proračuna. Kar se tiče davkov, so mali kmetje zelo prizadeti. Pritožil se je, da občinski poizvedovalci pri svojih poizvedbah neupravičeno vprašujejo, ali govorijo družine slovensko, ali pošiljajo otroke v slovensko šolo itd.. Pritožil se je tudi zaradi gimnazije, ki je v zelo slabih prostorih. Dejal je tudi, da je že dolgo zaman zahteval dva slovenska otroška vrtca in eno vzgajališče (ricreatorio). Zahteval je tudi neke vodnjake v vaseh. Vse to je lepo in prav. Toda zakaj niso zahtevali od vladajoče stranke Krščanske demokracije, ko so pozivali na državnih volitvah svoje pristaše, naj glasujejo zanjo, vsaj jamstvo, da jim bodo dali kako drobtinico. In Krščanska demokracija bi jim morala biti za to hvaležna tudi v občinskem svetu. Ageletto je sicer včeraj rekel, da bo šele z glasovalno izjavo povedal, kakšno stališče bo zavzel do proračuna. Zanimivo pa je, zakaj to svoje stališče skriva? Nekateri časopisi so namreč pisali, da njegovega in Tolloyevega glasu Franzilu ne bo težko pridobiti...

Svetovalec Calabria (KPI) je govoril predvsem o občinskem osebju in dejal, da bi bilo treba vnesti v proračun tudi izdatek za predvidene poviške občinskim uslužbencem. Nadalje bi morali sprejeti v službo nove uradnike v oddelek javnih del, kjer je nekaj praznih mest. Močno je kritiziral pomanjkanje smetarjev, ki morajo delati nadure in zahteval, naj občina poveča njihovo število.

Sinoči so govorili tudi misovski svetovalci Ruzzier, De Vecchi in De Ferra, ki so uporabljali svoj običajni retorični slog. Od demokristjanov je spregovoril svetovalec Verza.

Na današnji seji, ki bo tudi trajala od 18. do 22. ure, se bo nadaljevala diskusija o proračunu. Govoril bo tudi dr. Jože Dekleva, svetovalec Neodvisne socialistične zveze.

—«»—

SENATOR SACCETTI NA PROSLAVI 1. MAJA

Tajništvo Nove delavske zbornice - CGIL je včeraj sporočilo, da bo govoril na svečanem zborovanju na proslavi 1. maja senator Walter Saccetti, ki je član nacionalnega izvršnega odbora CGIL.

Heitor Villa-Lobos dirigiral v «Verdiju»

Včerajšnji koncert Tržaškega filharmoničnega orkestra je bil pomemben predvsem po tem, da smo spoznali uglednega, že priletnega brazilskega skladatelja, ki je nastopil kot dirigent; to je Heitor Villa-Lobos. Podal je za Trst skoraj popolnoma nov program, obstoječ v znatni meri iz njegovih skladb. Med temi je bila najbolj zanimiva Choros VI. *Villa-Lobos uporablja v gradnji svojih* choros, *ki jih je pred 30-40 leti napisal 16, vse splošne glasbene forme, ne da bi se pri tem držal kakih kalupov. Vse melodije v teh delih so avtorjeve, originalne, toda kljub temu je v njih čutiti brazilsko zemljo in življenje.*

Da je Villa-Lobos tudi poseben častitelj Bacha, je razvidno n. pr. iz tega, da je Bachov Preludij in fugo št. 6 *(za orgle) priredil za orkester. S tem delom se je začel včerajšnji koncert, medtem ko se je prvi del koncerta zaključil z delom, ki zopet spominja na Bacha:* Bachianas brasileras št. 7. *S tem imenom je avtor označil skupino skladb, v katerih skuša združiti bachovsko kontrapunktično tehniko z brazilsko folkloro.*

Razen teh svojih del pa je dirigent predstavil francoskega skladatelja Challana z njegovo II. simfonijo, ki pri občinstvu ni naletela na posebno odobravanje.

Na koncu koncerta je 72-letnemu skladatelju občinstvo dolgo ploskalo.

Prosvetno društvo Lonjer-Katinara vabi prebivalce iz Miljskih hribov na kulturno prireditev, ki bo v soboto 25. aprila t. l. ob 19. uri v dvorani ljudskega doma pri Sv. Barbari.

—«»—

KMETIJSKO PREDAVANJE V NEDELJO V MILJAH

Kmetijska zadruga v Trstu s sodelovanjem Italijanskega vrtnarskega društva priredi v nedeljo 26. aprila ob 9,30 v sejni dvorani občinskega sveta v Miljah predavanje o vrtnarstvu.

Dr. Antonio Turchi, profesor na poljedelski šoli v Florenci, bo predaval o gojenju cvetače.

SNG v TRSTU

JUTRI 25. t. m. ob 18. uri v BORSTU
MARIJA HOLKOVA
PEPELKA
pravljična igra v štirih dejanjih

V nedeljo 26. t. m. ob 17. uri v dvorani na stadionu «Prvi maj», Vrdelska cesta 7
LEOPOLD LAHOLA
MADEŽI NA SONCU
drama v treh dejanjih

Veljajo gledališki kuponi in izkaznice Z!

V torek 28. t. m. ob 20.30 v kino dvorani v SKEDNJU
STEVAN SREMAC
Pop Ćira in pop Špira

V sredo 29. t.m. ob 20.30 na KONTOVELU
Pop Ćira in pop Špira

Kako je tolmačiti vprašanje različnih obmejnih prehodov

Podrobnosti o nekaterih sklepih stalne mešane komisije v Vidmu

Včeraj izmenjani pismi med predsednikoma obeh delegacij v stalni mešani komisiji glede obmejnih prehodov - Od praktičnega poslovanja na blokih odvisne nadaljnje izboljšave

Včeraj je predsednik italijanske delegacije v stalni mešani komisiji za izvajanje videmskega sporazuma Vitaliano Confalonieri obvestil predsednika jugoslovanske delegacije Karla Forteja, da je italijanska vlada odobrila predlog, ki omogoča, da se bodo imetniki obmejnih propustnic lahko vračali skozi različne bloke v okviru določenih obmejnih področij. Italijanska delegacija si je namreč ob podpisu protokola o tem vprašanju pridržala pravico končnega odgovora, ker še ni imela vladne odobritve.

Spričo prispele odobritve sta si predsednika obeh delegacij včeraj izmenjala tudi pismi, v katerih italijanski predsednik poroča o odobritvi predloga s strani njegove vlade, jugoslovanski pa o privolitvi jugoslovanske delegacije. V pismih je tudi sklep, naj se v roku 15 dni sestanejo lokalni obmejni organi obeh strani in naj proučijo tehnično plat novega postopka, seveda z namenom, da se začne ta nova olajšava čimprej izvajati.

Sklepi stalne mešane komisije za izvajanje videmskega sporazuma, ki je predvčerajšnjim ponoči zaključila VIII. zasedanje v Vidmu, so med obmejnim prebivalstvom vzbudili nemalo komentarjev. Čeprav je komisija sprejela nekaj sklepov, ki bodo nedvomno prispevali in koristili še večji liberalizaciji malega obmejnega prometa, pa je žal ostalo nekaj točk nerešenih oziroma sploh niso prišle na dnevni red videmskega zasedanja. Nadalje smo včeraj opazili, da mnogo ljudi še ne ve, oziroma ne zna tolmačiti sprejetih sklepov stalne mešane komisije, zaradi česar bomo skušali podrobneje obrazložiti vsaj najvažnejše sklepe, ki zadevajo večino obmejnega prebivalstva.

Glede možnosti različnega vstopa in izstopa je jugoslovanska delegacija ob začetku zasedanja predlagala, da bi to vprašanje rešili tako, da bi lahko vsak imetnik obmejne propustnice prešel mejo skozi katerikoli blok in se potem vrnil na svoje področje skozi isti ali katerikoli drug blok. Zaradi različne upravne ureditve italijanska delegacija tega predloga ni mogla sprejeti in je bila potem dosežena kompromisna rešitev: Tržačani ter prebivalci goriške in videmske pokrajine lahko vstopajo in izstopajo skozi različne bloke na območju svojih pokrajin, če pa potujejo skozi blok, ki ni v pokrajini njihovega stalnega bivališča, se morajo vrniti skozi isti blok.

Stvar je sedaj v tem, kako bo to izgledalo v praksi. Ta sklep se bo začel izvajati v nekaj dneh po sestanku obmejnih funkcionarjev obeh držav. Če bodo kasneje ugotovili, da vse normalno poteka, je možno, da bodo dovolili na primer Tržačanom, ki bodo odšli na sosedno jugoslovansko področje skozi blok Rdeča hiša, da se bodo lahko vrnili skozi katerikoli drug blok na področju goriške pokrajine. Gre torej v bistvu za tehnično vprašanje, za katero upamo, da bo v najkrajšem času rešeno v duhu želja vsega obmejnega prebivalstva.

Vprašanje odprave «carnetov» je menda vsem jasno. Bistvena važnost tega sklepa je v tem, da ne bo treba več plačevati nemajhnih denarjev za nabavo «carneta». Zaenkrat bodo knjižice, ki jih bodo oblasti na obeh straneh meje izdale najkasneje v roku 3 mesecev, veljale 3 mesece. To zaradi tega, da bodo lahko obmejni organi proučili razne tehnične prijeme. Ni izključeno, da se bo potem veljavnost novih knjižic za motorna vozila podaljšala za nekaj mesecev ali celo za veljavnost obmejne propustnice. Knjižice bodo brezplačne, ni pa še določeno, kdo oziroma kje jih bodo izdajali. Prevladuje mnenje, da bodo knjižice za motorna vozila na razpolago kar na obmejnih blokih. Carinske oblasti bodo pri sestavljanju knjižice upoštevale načelo kar največje enostavnosti, tako da ne bi prišlo ob prehodu čez mejo do nepotrebne zamude časa.

Mnogo zanimanja je vzbudil tudi sklep o povečanju količine živil, ki jih lahko imetniki obmejnih propustnic nosijo iz svojega področja na sosednje. Ta sklep se nanaša na čl. 51 videmskega sporazuma oziroma na prilogo 5, ki določa količino živil, *ki jih smejo imetniki obmejnih propustnic nositi s seboj ob prehodu z območja stalnega bivališča na sosedno območje*». Na osnovi sprejetega sklepa se je nekoliko povečala količina kruha, testenin, kave itd., medtem ko je bila vključena nova postavka, cigarete. Po sklepu komisije bodo lahko imetniki obmejnih propustnic prinesli ob vsakem prehodu meje na sosedno področje 40 cigaret oziroma dva odprta zavojčka. V praksi to pomeni, da bo lahko Tržačan nesel na sosedno območje recimo 40 cigaret «Nazionale», jugoslovanski državljan pa bo lahko s propustnico prinesel na naše področje 40 cigaret recimo vrste «International». Povečana je bila tudi količina žganja, tako da bodo imetniki obmejnih propustnic lahko nesli s področja svojega stalnega bivališča na sosedno območje ob vsakem prehodu 4 dl žganja in ne 2 dl kot doslej.

V začetku smo omenili, da so ostala nekatera vprašanja nerešena, oziroma da o njih stalna mešana komisija sploh ni razpravljala. Tako ni prišlo na dnevni red vprašanje ojačanja avtobusne zveze s Sežano, in vprašanje otvoritve novega dvolastniškega bloka na sežanski cesti pri Bazovici.

Nerešena pa so ostala predvsem vprašanja uvedbe novih avtobusnih prog Trst - Gorjansko - Komen in Trst - Skocjan - Vreme ter vprašanje povečanja valute. Predlog, da se poveča prenos valute, je dala italijanska delegacija, a ga jugoslovanska ni sprejela, ker je bila količina valute že povečana na predzadnjem zasedanju v Ljubljani. Glede omenjenih avtobusnih prog pa je italijanska delegacija izrazila svoje pomisleke tehničnega značaja in jugoslovanskega predloga ni sprejela. To je nedvomno prizadelo zlasti obmejno prebivalstvo, predvsem ono, ki teži na blok Gorjansko, saj tam ni nobenih primernih zvez, ki bi omogočale hitro potovanje v Trst oziroma obratno. Zaradi nesprejetega predloga o uvedbi avtobusne proge Trst - Skocjan - Vreme pa bodo poleg tamkajšnjega prebivalstva prizadeti posebno Tržačani, ki so se že veselili, da bodo lahko zlasti ob praznicah dneh obiskovali sedaj novo elektrificirano Skocjansko jamo.

Kljub vsem neizpolnjenim željam pa predstavlja 8. zasedanje stalne mešane komisije pomemben korak naprej, zaradi česar upamo, da bo prihodnje zasedanje, ki bo v Ljubljani, rešilo sedaj še neizpolnjene želje oziroma nerešena vprašanja.

Napadalec iz Škednja v zaporu

Je zares hotel umoriti žensko in njenega sina?

Obtožili so ga dvojnega nameravanega umora - Stari račun s pravico

Ernesto Muggia iz Škednja je od predvčerajšnjim v zaporu. Obtožba pa je hujša kot se je pričakovalo, in sicer nameravani dvojni umor, kot je napisano na zapornem nalogu, ki ga je izdalo državno pravdništvo.

Cemu taka obtožba? Verjetno so do tega zaključka prišli na podlagi izjav Marije Freibergerjeve vd. Fried. Ženska je namreč povedala, da se ji je Muggia v njeni kuhinji preteklo nedeljo zvečer približeval, da bi jo morda poljubil. Ona se ga je otepala in mu zagrozila, da bo poklicala sina. Tedaj pa naj bi Muggia pobesnel in jo stisnil za vrat. Ko pa je prišel sin, je Muggia napadel oba z utežjo.

Če bo obtožba ostala, tedaj čaka Muggio porotno sodišče. Toda v nekaterih krogih govore, da bo težko dokazovati, da je imel Muggia namen ubiti mater in sina, s katerima je bil do tedaj v najboljših prijateljskih stikih.

* * *

Predvčerajšnjim so organi letečega oddelka aretirali 44-letnega Ruggera Grizančiča z Reke, proti kateremu so že pred 13 leti izdali zaporni nalog. Grizančiča so osumili, da je 7. marca 1946. leta skupno z dvema pajdašema vlomil v stanovanje Giovannija Ellerja ter njega in njegovega brata Vladimira ustrahoval s samokresom. Brata je trojica oropala denarja, zlatnine in oblačil za skupno vrednost 360 tisoč lir. Takoj po dogodku naj bi Grizančič odšel v Jugoslavijo, zaradi česar so ga obsodili v odsotnosti na 7 let. Od teh so mu 6 pomilostili. Preostalo mu je torej še leto dni zaporne kazni.

Policijski agenti so izvedeli, da je mož prišel k sestri na obisk, in tako so ga predvčerajšnjim zvečer v Ul. Doda aretirali ter ga poslali v zapor.

* *

Martin Štoka ni učakal 100 let

Predvčerajšnjim zvečer je v domači hiši na Kontovelu umrl Martin Stoka, najstarejši tržaški Slovenec. Pred dvema tednoma ga je bolezen spravila v posteljo, s katere ni več vstal. Rodil se je 5. novembra 1859 in bi potemtakem letos praznoval 100-letnico rojstva.

Pokojnika bomo spremili na zadnji poti danes popoldne ob 18. uri.

Vzela si je življenje

Emilia Corini iz Ul. Apiari je hotela slediti zgledu svojih sorodnikov. Že njen oče se je obesil, njen brat pa se je pred poldrugim letom na čuden način zadušil. Sedaj pa je tudi ona šla prostovoljno v smrt in je napeljala iz kuhinje v spalnico 6 metrov dolgo gumijasto cev.

Verjetno jo je plin zadušil že 20 ali celo 24 ur pred odkritjem.

Sporočilo ravnateljstva Tovarne strojev

Spet nove suspenzije

Zahteve sindikalnih organizacij - Sestanek z vodstvom

Ravnateljstvo tovarne strojev Sv. Andreja je včeraj sporočilo, da bodo suspendirali še 17 delavcev, tako da bo skupno 25 suspendiranih delavcev v tem podjetju.

O tem vprašanju so včeraj razpravljali predstavniki sindikalnih organizacij in centralnega ravnateljstva CRDA. Sindikalisti so v prvi vrsti zahtevali, da se dokončno reši vprašanje delavcev, ki so bili zaposleni v livarni. Zaradi tehničnih razlogov namreč sedaj ne delajo več toliko delov motorjev iz litega železa, temveč jih varijo iz jekla. To pa je privedlo do tega, da livarji nimajo nikake perspektive za zaposlitev v svoji stroki. Predstavniki podjetja in sindikalisti so se načelno sporazumeli da bodo to vprašanje uredili s prekvalifikacijo delavcev in da bodo o tem pripravili poseben načrt, ki ga bodo še podrobneje proučili.

Nikake rešitve pa ni bilo mogoče doseči glede delavcev, ki so jih suspendirali, ker v njihovih oddelkih primanjkuje naročil in dela. Sindikalisti so zahtevali, da predstavniki podjetja povedo, koliko delavcev nameravajo v celoti suspendirati in za koliko časa. Poleg tega so tudi zahtevali, da bi skupno razpravljali o plači in drugih pogojih za suspendirane delavce, kar pa so predstavniki podjetja odbili in izjavili, da bodo pogoji isti kot za suspendirane v ladjedelnici CRDA v Tržiču. Končno so še razpravljali o zahtevi sindikalnih organizacij, da bi notranje komisije v vsakem primeru proučile vsako suspenzijo in da bi lahko predlagale ukrepe, ki naj bi vsaj nekoliko omilili položaj.

Pogajanja se bodo nadaljevala v sredo.

—«»—

Zagotovila o ILVA

Trgovinska zbornica sporoča, da je imel njen predsednik včeraj daljši razgovor s predstavnikom Delavske zbornice CISL in tajnikom sindikata kovinarjev Delavske zbornice. Predsednik je obrazložil zaključke razgovorov, ki jih je imel v Rimu z odgovornimi predstavniki IRI. Ti so mu zagotovili, da nameravajo ohraniti podjetje ILVA in da ne bodo znižali število zaposlenih delavcev. Precejšnje delo je bilo tudi že opravljeno na načrtih, da se zagotovi ILVA večja tehnično - produktivna zmogljivost. Predsednik zbornice je poudaril, da bo tržaška trgovinska zbornica podrobno sledila razvoju položaja v tem važnem industrijskem podjetju.

—«»—

Nocoj otvoritev razstave cvetja

Danes ob 18. uri bo na Pomorski postaji otvoritev mednarodne razstave cvetja, ki se razprostira na površini 3.600 kv.m. Kot je znano, bo na razstavi, ki bo trajala do 3. maja, sodelovalo okrog 120 domačih in tujih cvetličarjev oziroma cvetličarskih podjetij. Otvoritvi razstave bo poleg predstavnikov lokalnih oblasti prisostvoval tudi minister za kmetijstvo in gozdarstvo Rumor. Na razstavi bodo sodelovali tudi naši cvetličarji s Proseka in Kontovela, ki so se za razstavo skrbno pripravili, ter nekaj tržaških cvetličarskih podjetij, ki so razstavljala tudi v preteklosti.

—«»—

Kongres tržaške ANPI in proslave 25. aprila

Jutri bo v Ljudskem domu v Ul. Madonnina 19 kongres tržaške ANPI, ki se prične ob 9. uri. Ob 11.30 pa bosta senator Giorgio Marzola in Marija Bernetič govorila na javni proslavi 25. aprila. Ob 16.30 bo v Križu proslava odporniškega gibanja ter bodo odkrili spominsko ploščo partizanskemu poveljniku Jožefu Verginelli, odlikovanem z vojaško hrabrostno kolajno, ki je padel v Brescii. Ob tej priliki bo govoril predsednik ANPI iz Brescie. Ob 17.30 pa bosta govorila v Ljudskem domu v Križu Vidali in duhovnik Gaggero. Ob 20. uri bo ljudska veselica. V Miljah bo govoril dopoldne duhovnik Gaggero. Ob 17. uri bo proslava 25. aprila tudi na trgu v Dolini.

—«»—

Priprave na stavko kovinarske stroke

Včeraj je bila skupščina aktivistov FIOM-CGIL, ki so razpravljali o pripravah za stavko kovinarskih delavcev, ki bo 4. in 5. maja. Kot smo včeraj že poročali, so stavko proglasile sindikalne organizacije CGIL, UIL in CISL, ker Confindustria nikakor noče popustiti. Tajnik FIOM je na skupščini obširno poročal o nastalem položaju in podčrtal, da morajo kovinarski delavci ponovno dokazati svojo borbenost in enotnost.

—«»—

Urnik trgovin

Danes bodo vse trgovine odprte do 20.30, brivnice in frizerski saloni pa do 19.30.

Jutri bodo zaprte vse trgovine, le pekarne in mlekarne bodo odprte od 7. do 12. ure, cvetličarne od 8. do 13. ure, slaščičarne od 8. do 21.30 ure, mesnice od 6. do 11. ure in ribarnice od 8. do 12. ure.

Pošta sporoča, da bodo v soboto poštni uradi odprti le dopoldne in ne bodo sprejemali denarja. Centralni telegrafski urad pa bo stalno odprt. V nedeljo bo veljal običajni nedeljski urnik.

—«»—

PREDVAJANJE KITAJSKIH FILMOV

Danes ob 20. uri se bodo v kinodvorani v Križu predvajali po kratkem nagovoru sledeči kitajski filmi:

«Krizanteme v Pekingu», «Zakaj je krokar črn», «Veliki slikar Ci Pai-Shih» in «Veseli kitajski plesi».

Jutri v soboto ob 16. uri isti filmi se bodo predvajali v kinodvorani v Boljuncu, v nedeljo zjutraj 26. t. m. ob 10. uri pa v kinodvorani «Aurora».

Izpred kazenskega sodišča

Nad dve leti zapora zaradi dveh volov

Čez mejo je šlo srečno; potem pa jim je vse spodletelo

Zaradi dveh vtihotapljenih volov bosta morala brata Ernest in Lucijan Trobec iz Velikega dola pri Sežani presedeti precej časa v zaporu. Sodišče ju je namreč včeraj obsodilo na 2 leti in 20 dni zapora ter na 140.000 lir globe zaradi tihotapstva, ker nista plačala trošarinskega davka in zaradi kršitve predpisov o uvozu kontingentiranega blaga, medtem ko sta bila oproščena zaradi pomanjkanja dokazov obtožbe nagovarjanja k podkupovanju. Sicer Trobčeva nista bila edina obtoženca na procesu. Istih obtožb je bil deležen tudi Giuseppe Cosmani iz Saleža, zaradi česar so tudi njemu prisodili isto kazen. Nasprotno pa so 39-letnega Ivana Kanteta iz Zgonika spoznali za krivega vseh štirih obtožb, zaradi česar bo moral presedeti 3 leta, 5 mesecev in 10 dni v zaporu in plačati 167.000 lir globe.

Končno je sodišče obsodilo tudi brata Romana in Marija Fabrettija iz Kolonje zaradi sodelovanja pri tihotapstvu, ker nista plačala trošarinskega davka in ker sta kršila predpise o uvozu, na 14 dni zaporne kazni in na 107.000 lir globe.

2. februarja letos so agenti civilne policije na Opčinah ustavili nedaleč od tamkajšnje klavnice skupino ljudi. V tej so bili brata Trobec, ki nista imela pri sebi nobenega dokumenta za prekoračenje meje, Kante in Cosmani. Vse so povabili na poveljstvo, a med potjo se je Kante približal agentu Alojziju Kobalu in mu ponudil 20 tisočakov, da bi jih izpustili. Seveda je s tem dosegel le, da so mu naprtili tudi obtožbo nagovarjanja k podkupovanju.

S preiskavo pa so policijski organi ugotovili, da sta brata Trobec pripeljala nezakonito preko meje nedaleč od Zgonika dva po 7 stotov težka vola, ki sta ju kupila v Jugoslaviji za 220.000 din. Od meje do Opčin sta ju s skuterjem spremljala Kante in Cosmani, na Opčinah pa ju je čakal tovornik bratov Fabretti. Vola so naložili na tovornik in ju odpeljali v hlev v Ul. delle Cave.

Agenti so hoteli pogledati tudi v hlev. Tu so našli samo enega vola, medtem ko je bil drugi že na tovorniku, da bi ga odpeljali v klavnico. Vola in tudi tovornik so zaplenili. Ker so ugotovili, da sta brata Fabretti plačala 100.000 lir na račun, so zaplenili tudi denar.

RADIO

Petek, 24. aprila 1959
RADIO TRST A

7.00 Jutranja glasba; 11.30 Brezobvezno, drobiž od vsepovsod...; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Parada lahkih orkestrov; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Plešite z nami; 18.00 Radijska univerza; 18.10 Stamitz: Koncert v D-duru za violo in orkester; 18.30 Vokalni sekstet Urbald Vrabec; 19.00 Sirimo obzorja — «Gradovi na Tržaškem»; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Orkester Jack Sheindlin; 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu; 21.20 Južnoameriški odmevi; 21.40 Ciganski motivi; 22.00 Znanost in tehnika 22.15 Koncert sopranistke Ondine Otte, pri klavirju Livia D'Andrea Romanelli — na sporedu so samospevi Vinka Kreka; 22.35 Orkestra Norrie Paramor in Ray Martin; 23.00 Trio Jose Melis; 23.30 Glasba za lahko noč.

TRST

11.30 Oddaja za šole; 12.10 Tretja stran; 17.00 Oddaja za otroke; 17.45 Glasbeni popoldan; 19.20 Koncert violinista Siminija in pianista Silvestrija; 21.00 Simfonični koncert

II. PROGRAM

14.00 On, ona in drugi; 16.00 Tretja stran; 20.30 Radijska igra; 22.30 Igra orkester Ferrio.

KOPER

Poročila v italijanščini: 12.30, 17.15, 19.15, 22.30.
Poročila v slov.: 7.30, 13.30, 15.00

5,00—6.15 Prenos RL; 6,15 in 6.40 Jutranja glasba; 7.00—7.15 Prenos RL; 7.15 in 7.40 Glasba za dobro jutro; 8,00—12.00 Prenos RL; 12.00 Glasba po željah; 12.50 Glasba po željah (2. del); 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Od melodije do melodije; 14.30 Domače aktualnosti; 14.40 Poje moški zbor validski partizanski pevski zbor p. v. Radovana Gobca; 15.20 Igra gcdba; 15.50 L. V. Beethoven: Romanca za violino št. 2 op. 50 v F-duru; 16.00—17.00 Prenos RL; 17.00 Igra orkester Perez Prado; 17.30 Melodije za vse; 18.00 Tretja stran; 18.10 Stjepan Sulek: II. simfonija; 19.00 Pojo Tonina Torrielli, Narciso Parigi, Mirano Martino, Nilla Pizzi in Vlekie Henderson; 19.30—22.15 Prenos RL.

SLOVENIJA

327.1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila: 5,00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00 17.00, 19.30, 22.00, 22.55

8.05 Jutranji solistični sporedi 8,40 Iz arhiva zabavnih melodij 9.40 A. Pet minut za novo pesmico, B. Pozdravi za mlade risarje; 10.10 Uroš Krek: Simfonietta (Orkester Slovenske filharmonije dirigira Samo Hubad); 10.40 Dve sceni iz Verdijeve «Aide» — Solisti: Zinka Kunc, Jussi Bjoerling, Fedora Barbieri; 11.00 Za dom in ženo; 11.10 Zabavna ruleta; 11.40 Koroške narodne pesmi; 12.00 M. Milojević: 4 skladbe za klavir; 12.15 Kmetijski nasveti; 12.25 Ženski vokalni kvartet poje narodne pesmi; 12.40 Melodije za razvedrilo; 13.30 Veseli plankarji vam igrajo; 13.45 Sedem pevcev — sedem popevk; 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo: Hi, konjiček!; 14.35 Poje tenorist Benjamino Gigli; 15.40 Iz svetovne književnosti — Walter Gibson: Pregrade v Johannesburgu; 16.00 Petkovo glasbeno popoldne — Joseph Haydn: Simfonija st. 102 v B-duru (Newyorški filharmonični simfonični orkester dirigira Bruno Walter); Franz Liszt: Koncert za klavir in orkester st. 1 v Es-duru (Solist Arthur Rubinstein, simfonični orkester dirigira Alfred Wallenstein); Blaž Arnič: Ples čarovnic, simfonična pesnitev (Orkester Slovenske filharmonije dirigira Lovro Matačič); 17.10 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; 17.25 Zabavni pogovori; 18.00 Družinski pogovori; 18.10 Umetne pesmi poje moški zbor France Prešeren iz Kranja; 19.00 Petra Liparja; 20.00 Igra orkester Stanley Black; 20.30 Mojstrska dela koncertne literature — 20. oddaja. Johannes Brahms: Simfonija st. 3 v F-duru; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.15 Nočni operni koncert; 23.10 Moderni ritmi; 23.35 Popevke za vrstijo.

TELEVIZIJA

14.00 Oddaja za šole; 17.00 Oddaja za otroke; 18.30 Poročila; 19.45 Tiskovna konferenca; 20.30 Poročila; 21.00 «Družina», komedija v treh dejanjih.

KINO

Excelsior 16.00 «Prerešetanja», Toto, Fabrizi.
Fenice 16.00 «Gospodar Chicaga», R. Taylor, C. Charisse.
Nazionale 16.00 «Nož na grlu», J. Mason, R. Steiger.
Arcobaleno 15.30 «Krik in beg», J. Woodward, Yul Brynner, Cinemascope v barvah.
Supercinema 16.00 «Pustolovščina na Capriju», M. Arena, A. Pinaro.
Filodrammatico 16.00 «Strahovi in tatovi», Tina Pica, U. Tognazzi, Nov variete.
Gratiacielo 16.00 «Gigi», Leslie Caron, L. Jordan, Cinemascope.
Cristallo 16,00, 19.00, 22.00 «Velika dežela», G. Peck, J. Simmons, Technicolor.
Capitol 15.30 «Policarpo, pisar po poklicu», R. Rascel, C. Gravina, P. De Filippo. Izkaznice prepovedane.
Astra Rolano 16.00 «Usoda cesarice» (Sissi III. del), R. Schneider.
Alabarda 16.00 «

DUŠAN DJUROVIĆ

PREDPASNIK

Drobna, ostra brada je zaostajala in preko obraza je zaplul trzaj. Drago je odprl usta, oči so se mu razširile in napolnile z grozo. Pripognil se je nad njim in izgubljeno zaprl, gledati, kako smrt prekinja življenje.

— «Bodi miren!» — ga prime za roko. — Imej pogum in ne delaj...

Bilo mu je, da bi zastokal, da bi pograbil otroka, ga obrnil in z njim pobegnil. Stevo je spet blago pokara in pokaže stran.

— Ne glej! — reče. — Vnetje...

Dve debeli solzi sta se počasi plazili po licih in padli na mehko, bled obraz male Vinke. Stevu je uspelo ločiti brata od trupelca in ga obrniti nazaj.

— Kaj pa ona! — zašepeče čez nekaj časa Drago, ki mu je uspelo nekoliko se zbrati. Stevo je z glavo pomignil proti drugi sobi na drugem koncu hiše. — Bi jo poklicala?

— Pusti jo. Naj spi. Naj se ne odpočije. Mati je. Vsa utrujena. Moglo bi se zgoditi le kaj hujšega. Slišiš! — Z glavo zmigne proti oknu, da je bilo zabito z deskami, da bi se iz sobe ne videla okolica. Tam, v temni noči, je vodila ostra borba.

Vrata v sobo so se nepričakovano odprla. Z mirnim, počasnim korakom je skozi vrata vstopila Gina. Obstala je in jo pogledala. Bleda je bila in suha, v stari prekrpani obleki, v edini, ki jo je še imela, in se zato zdela kot prerid. Presenečena sta obrnila glavo. Stevo je odprl usta, da bi svakinji rekel, naj se vrne in naj noč prespi, to-

Stiri leta so že mimo in sedaj je konec. V vojni je pač tako. Nekomu gre bolje, nekomu slabše. Pamet človeku veliko ne koristi.

— Nas pa je zlomilo.

— Druge še bolj. Veš! — in z roko pokaže na borbo zunaj. — Končuje se. Nemci beže in kdor bo ostal živ...

Tudi onadva sta sedla k njej. Bili so vsi molčeči, bledi, nepremični. Poslušali so, kako se borba razvija, in gledali v mrtvega otroka, kako kot odtrgan cvet leži sredi postelje, ki jo prekrivajo krpe. Drago je potrt od bolečin razmišljal, čemu je smrt prišla vprav sedaj, ko se vojna končuje. Razmišljal je o tem, kako je smrt v pomanjkanju mnogo hujša kot tedaj, ko pomanjkanja ni. V tem primeru človek išče uteho, ki je ne najde. Gino je stalno mučilo to, da nimajo v kaj bi otroka pokopali. Zdelo se ji je, da je to najstrašnejše in najbolj surovo. V njej so se nakopičile bolečine, ki jih je že preživela. Ona dva otroka, ki spita na oni strani, sta bosa, gola, lačna. Podobna sta cigančkom, ki se igrajo in prosijo mimoidoče miloščine. Od časa do časa se je bolečina povečala in tedaj je Gina bruhnila v jok. Stevo pa je medtem razmišljal, kako naj pride do krste, in o tem, ali bo naslednjega dne borba že pojenjala in ali bodo mogli Vinko pokopati.

Tam nekje že po polnoči se je on, Stevo, dvignil in se brez besed nekam izgubil. Na vratih je še postal, se obrnil, kot bi hotel nekaj reči, pa se je premislil. Vrat je potegnil med ramena in se pognal v noč, ki jo je ostra borba še napolnjevala.

Gina in Drago nista za njim niti pogledala. Morda nista njegovega odhoda niti opazila, ali pa sta mislila, da se bo kmalu vrnil. Molčala sta, vzdihovala, bila sta sama s svojim mrtvim otrokom in kot okamenela — pozabljajoč, da imata še dvoje otrok in da ta dva spita tam čez, v drugi sobi — gledala na droben bel obrazek. Sedaj sta oba mislila na isto in oba je napolnjevala ista bolečina: nimata niti oblekce, da bi otročička ovila. Pomanjkanje ju še bolj boli kot sama smrt. Smrt je vsakomur usojena, siromaštvo pa ne, pa čeprav je bila ta vojna nad vse strahotna. No, oni pa ne poznajo nikogar, ki bi bil tako kot oni... Vse so pustili tam, kjer so živeli, in vse to je nekdo pobral. Oni pa so pobegnili goli kot prst in se odtrgali od življenja. In tudi od tod so morali večkrat pobegniti, da bi si rešili glavo in se vsakokrat vračali med gole, puste stene hiše, ki jih je vsakokrat dočakala kot prazna pečina. Drago je bil nekaj časa v taborišču in po zaporih in se od tod vračal še bolj trpek, z dušo na ustih in kot bi ne bil več pri povsem čisti pameti.

Gina je v tem razmišljanju nenadoma dvignila obrvi. Nekaj ji je šinilo v glavo.

— Pogledala bi, — je rekla in vstala.

Drago je gledal za njo. Žena je počasi stopila k postelji, se pripognila, se do polovice života prerinila pod posteljo in čez nekaj trenutkov stokajoč potegnila od tod velik kovček.

— Kaj je to? — se začudi on.

— Mara je bila to prinesla... Odšla je za možem in prinesla.

Nedoločeno je vse to gledal in že hotel reči: oni so eno, mi pa nekaj drugega.

— Prosila je, naj ji ohranim.

Drago se je nekoliko premaknil.

— Nesreča prihaja po razpih poteh... Človek mora imeti srce, — je dodal, kot bi se opravičeval.

Ona odpre kovček in začne po njem naglo in nervozno brskati.

Drago molči in gleda. Nekaj bi hotel reči, ne ve pa kaj. Na dnu kovčka so mršavi prsti otipali nekaj mehkega in majhnega. To bi moglo biti, pomisli Gina in nad kovčkom med obema rokama razširi lep, bel svilen predpasniček z redkimi drobnimi plavimi cvetovi in obrobljen s tankim, srebrnim trakom. Njune oči so se razširile in motrile nežno, mehko tkanino. Gina je nervozno tiščala konce predpasnika s prsti, razmišljala in odločala. Mara je nesrečna. Odšla je brez cilja. In ji to prinesla, ji zaupala. Kaj naj stori? Obljubila ji je, da bo hranila. Imela je vanjo zaupanje. In sedaj... Ne! Ne!

— Bom, — reče nenadoma, ne da bi se obrnila k možu, — hočem. In če se vrne, ji bom plačala... kolikor bo hotela... kar bo hotela...

Borba se je oddaljevala, vojna je bežala, grob pa se je bližal.

Sedela sta in molčala, kot dva kamna. Včasih sta vzdihnila.

Zjutraj so našli Steva mrtvega kakih deset korakov od hiše. Zadelo ga je bilo v prsi. Ležal je v krvi in v rokah držal majhno belo krsto.

Čitatelje opozarjamo na naš novi podlistek

«POVEST O DOBRIH LJUDEH»

MIŠKA KRANJCA

ki ga bomo začeli objavljati v nedeljo

Dragu je nekaj zaklokotalo v grlu in z roko ter brez besed je pokazal na njunega mrtvega otroka. Gina se je ustrašila, zadrhtela, si pritisnila roko na srce, napravila tri, morda nagle korake in brata sta se nekoliko odmaknila, da bi se mogla približati. Vinka je spet obstala, pogledala malo Vinko, za trenutek izgubljeno obmolknila, nato z rokama in z glavo in z vsem telesom zrušila na posteljo, kjer so krpami in cunjami, na katerih je ležala njena mačkica z mirnim voščenim obrazom.

— Jooój! — zaječi. — Jooj, mati mi je umrla! V bedi... v tolikšnem siromaštvu.

Drago in Stevo sta molčala, Drago je ugrizla ustnice in gledala v tla. Očetu se je spet potrkalo po licu nekaj solz. Zdelo se mu je, da mu bo razneslo glavo, tako je v njih bilo. Ta bolečina je strašna, bolj strašna od smrti in dalj časa ostane v spominu. Nikoli ne pozabljena. Hotel je stopiti k njej, da bi jo dvignil, toda ji mu pošepne, naj jo pusti, da se razjoka, ker da ji bo lažje. Nato je počasi, po prstih odšel k vratom, jih zaprl, da sta ostala dva otroka ne zbudila.

Žena je objemala otroka, ta v joku trzala in ječala in tiho mrmrala o življenju v bedi. Nato sta jo Drago in Stevo nežno prijela z obeh strani.

— Dovolj je! Dovolj! Pojdi...

— Bolje je, da je umrla, — je dodal Drago. — Življenje je samo solza.

Odvedli so jo do tronoge mizice. Žena si je opirala glavo in ječala... «v bedi... v bedi...»

— V bedi so tudi drugi, — ji je tešil svak.

— Ni za vse enako... Ne, ni, — je ječala ona. — V kaj naj bo ta nesrečna mati svojo nedolžno Vinko... Beda... Jooj!

Drago je vzdihnil. Položil ji je roko na ramo. Rokav se je bil skoraj do komolca. In ko je nato pomaknil levo nogo k desni, sta se dve hlačnici, ki sta bili sešiti iz stare moške odeje, prilepili druga ob drugo, kot bi bili prazne.

— Pokopali jo bomo takšno kot je! — vzdihne on.

Vzdahne se Stevo. Govoril je tudi o svakinji. Govoril je, kako so živeli dobro, kako so imeli primerne plače, ceneno stanovanje, veliko mesto... Toda prišla je vojna. To hišo so zapustili in opustošili. Ostale so le stene in streha. Tudi je oče, umrla mati, pa njegov sin Vuko, in sedaj ona. Zgodi se pač tako. Nekoč je vedro, nekoč oblačno. Včasih tudi zagrmi.

Spacal v Občinski galeriji

Preteklo sredo je tržaški slikar Lojze Spacal odprl razstavo svojih najnovejših del v Občinski galeriji. Razstavo si morete ogledati do 5. maja.

VPRAŠANJE «MODERNIZACIJE» KATOLIŠKE CERKVE

Bodo odpravili celibat?

Ali bodo v katoliški cerkvi odpravili celibat?

Senzacionalne vesti v tem smislu so krožile že leta 1953, in to ne le v ožjem krogu najvišje cerkvene hierarhije. Priliko za širjenje takih glasov je nudil prihod v Rim treh francoskih kardinalov, ki jih je vodil pariški nadškof, monsignor Feltin. Namen tega potovanja, ki je bil uradno neznan, je dal povod za najrazličnejša ugibanja, in takrat se je med drugim govorilo, da so, v razgovorih s papežem Pijem XII., francoski kardinali v glavnem načeli vprašanje nekaterih zaskrbljujočih deviacionističnih tendenc, ki so jih ugotovili med pripadniki visoke in nižje duhovščine, glasnika katerih naj bi bila neki dominikanski teolog in neki jezuit iz Lyona. V okviru «modernizacije» cerkve, naj bi francoski kardinali zahtevali tudi ukinitev celibata pri katoliških duhovnikih. Težko je reči, kakšen je bil odmev na take «glasove», kakor je težko ugotoviti, če je takrat nasprotujoča reakcija presegala in še danes presega odkrito ali posredno ugodne komentarje k temu predlogu.

Že leta 1952 je med cerkvenimi krogi vladala neka določena dezorientiranost in je obstajal občutek, da se pripravlja nekaj večjega, ko je Pij XII., s posebnim dovoljenjem, dopustil, da so nekega bivšega protestantovskega pastorja, po njegovi spreobrnitvi, posvetili v duhovnika, kljub temu, da je bil poročen. Gre za nemškega duhovnika Rudolfa Goetheja, ki živi sedaj v Mainzu, in ki opravlja službo župnika v eni glavnih mestnih cerkva, hkrati pa je tudi dober zakonski mož. Ukrep bivšega papeža je mogel sicer predstavljati le izjemo, ali pa mu moremo pripisovati le politični pomen, toda hkrati pa bi mogel pomeniti tudi to, da se je hotelo potrditi neko zelo drzno načelo, da bi tako pripravili teren za nadaljnje reforme.

Laik bi mogel postaviti vprašanje, ali je taka reforma sploh možna. Na to vprašanje odgovor ni težak: taka reforma je možna, ker je celibat le posledica nekega cerkvenega zakona. Ustanovil ga je papež Gregor VII. na cerkvenem zboru v Tridentu leta 1704, neki drugi papež (morda celo sedanji papež Janez XXIII.) bi ga mogel ukiniti. Število duhovnikov, ki čakajo na podobno odločitev, je precejšnje; pričakujejo jo zlasti mladi duhovniki, ki jih to vprašanje še najbolj vznemirja. Po drugi plati ni nobena tajnost, da je nagnjenje k verskemu poklicu v upadanju, in da je treba glavni vzrok za to iskati prav v tem, da se duhovniki z vedno večjo težavo odločijo za večno «čistost». Kdor misli, da more trditi, da duhovniki, na začetku svojega poklica, sprejmejo, brez vsakršne zaskrbljenosti, obvezo dosmrtnega celibata se hudo moti. V Italiji, kjer imamo okrog 65 tisoč duhovnikov, je letni prirastek novih duhovnikov padel skoraj na polovico. V Franciji imamo nad 10.000 župnij brez župnika, v nekaterih deželah Srednje in Južne Amerike pa pride en duhovnik na vsakih 12.450 prebivalcev. Gre torej za dežele, kjer se občuti največje pomanjkanje duhovnikov.

Toda še bolj presenetljivo je število duhovnikov, ki se v Italiji odpovedo duhovniškemu poklicu in zavržejo talar, kljub temu da jim ni neznano, kakšne sankcije predpisuje za tak primer kanonski zakonik, pa tudi določbe konkordata med Sveto Stolico in italijansko državo, v katerem je določeno, da duhovniki, ki slečejo talar, ne morejo biti sprejeti v javno službo. Po statističnih podatkih jezuita Lombardija imamo v Italiji, na vsakih 10 duhovnikov, enega duhovnika, ki je zapustil duhovniški poklic. Na 65.000 duhovnikov imamo v Italiji okrog 6000 bivših duhovnikov.

Toda, ali bi bilo mogoče pripraviti tako reformo, ne da bi duhovnikom odvzeli njihovo glavno značilnost? To vprašanje je vse prej kot lahko, zlasti v Italiji. Po drugi plati pa je ugotovljeno, da je v prvih stoletjih v cerkvi obstajal celibat in da tudi danes niso redki primeri, da vdovce posvetijo za duhovnike. Tudi če ne jemljemo v poštev okoliščino, da so, izvzemši Janeza, vsi apostoli bili poročeni, imamo nekatere kanonske določbe, ki imajo za predmet vprav poročene duhovnike. Sinod v Beneventu iz leta 1374 določa namreč, da morajo taki duhovniki nositi tonzuro, talar, služiti v cerkvi, ki ji pripadajo, ne imeti več žena in ne opravljati sramotnih poklicev.

Toda tudi v katoliški cerkvi, namreč v cerkvi vzhodnega obreda, imamo številne poročene duhovnike. Mnogo takih poročenih duhovnikov vzhodnega obreda živi tudi v Italiji, in sicer v skupnostih v Piano dei Greci in v občini Lungro, v Kalabriji, katerih pripadniki so grškega pokolenja.

Ali bo prišlo do rešitve tega kočljivega vprašanja? Pred nekaj leti se je govorilo, da bo Eugenio Pacelli tisti papež, ki bo uvedel to novost (novost, ki ne bi bila nič drugega, kakor povratek na staro, hkrati pa tudi sredstvo, da bi olajšali zbližanje med katoličani in luteranskimi ter protestantovskimi cerkvami); danes bi mogel biti papež Roncalli, ki bi sprejel tak sklep. Dejstvo, da so duhovnikom dovolili obleči civilno obleko (tudi če le v določenih primerih), je že znak, ki kaže, da se tudi cerkev ne more odtegniti vplivu in zahtevam modernega življenja.

ČUDNA JE ZGODOVINA JUŽNIH PREDELOV ITALIJE

«Naj je šlo za kako važno pogodbo ali za najem kočije, camorra je tu»

Po poreklu je «camorra» iz Španije, razpasla pa se je v dobi Burbončev in se ohranila do danes, pa čeprav v drugi obliki

Ceprav je osnovno vprašanje sedanjega procesa v Neaplju umor dveh oseb, se na razpravi veliko več govori o trgovini z zelenjavo, ribami in drugim kot pa o nasilni smrti dveh žrtev zloglasnega podzemlja, ki mu na južnem delu italijanskega polotoka pravijo «camorra», na Siciliji pa «mafia». Med «camorro» in mafio» je sicer določena razlika, v osnovnem bistvu pa sta to dva zelo sorodna in skrajno žalostna pojava, ki pogosto prerasteta okvir, ki se jima po navadi daje. Izraz «camorra» se je pritepel tudi do nas in pomeni nekaj nečednega. Prišel je pač iz svoje domovine z istim pomenom in — zaenkrat vsaj — ostal le pri tem, kajti osnovno bistvo tega pojava se ne moglo v naših razmerah vkoreniniti. Da pa pojav «camorra» ni majhna stvar, nam — poleg vsakdanjih dogodkov na jugu Italije — pove tudi dejstvo, da obstaja o njem že pravo strokovno slovstvo. Iz študije, ki jo je objavil Nicola Nisco, bomo zbrali nekaj podatkov, ki bodo našega bralca prav gotovo zanimali.

«Camorra» se je razpasla v pokrajini Neaplja in drugod na jugu v dobi Burboncev. Prišla je tja iz Španije, kar potrjuje tudi njeno ime, ki izhaja iz španske besede «gamura», ki v španščini pomeni tipično obleko španskih tolovajev.

«Camorra» se je razpasla tako v naseljih kot tudi v zaporih. Zgodovinarji sicer ne vedo točno, kdaj in kako se je pojav razpasel, vendar razpolagajo s podatki, da se je «camorra» razpasla v dobi kralja Francisca I. in to predvsem zaradi «bede, skrajnega siromaštva in zanemarjenosti», v kateri je tedaj živelo neapeljsko ljudstvo. V tem času se je v Neaplju «camorra» razpasla do takšne meje, da je zajela praktično vse mesto in zadobila organizirano obliko. Burbonci so šli tako daleč, da je njihova oblast «camorro» včasih ščitila, in to vse do tedaj, dokler ni «camorra» začela prehajati na stran liberalcev. Leta 1848 se je «camorra» opredelila za liberalce in leta 1860 v znanih ljudskih uporih stopila odkrito na stran revolucionarnih množic. «Camorra» torej ni predstavljala le tolpe izkoriščevalcev, roparjev in morilcev, pač pa tudi pravo politično silo in neapeljski prefekt Liborio Romano je po letu 1860 vzel v svojo policijsko službo kot visoke funkcionarje številne člane «camorre».

Kljub temu je «camorra» vedno ostala tajna organizacija in nosi celo vzvišen naslov «združenja časti». Ima svoj zakonik, svojo hierarhijo, svoj ceremonial pri dodeljevanju položajev, ima svoje sodišče in tudi kazni, celo smrtno obsodbo pozna.

Postati član «camorre» ni tako enostavno, posebno ni enostavno zlesti na višji položaj. Od navadnega, majhnega člana tega «združenja časti» do najvišjega položaja je kar pet vmesnih členov, ki si jih mora vsak «kandidat» pošteno zaslužiti. Kdo hoče prestopiti iz prve stopnje v drugo, mora na primer nekoga raniti z značilno rano «sfregio», mora torej nekega moškega z nožem raniti v obraz, da mu znamenje ostane večno. Druga stopnja se doseže s tem, da kandidat drugega člana «camorre» rani z nožem v roko. Se en primer: Kdor hoče postati «picciutto» — to je tretja stopnja — mora z golo roko pobrati s tal kovanec, ki ga pet drugih «camoristov» hkrati brani s petimi bodali.

«Camorra» ima svoj zakonik, ki se ga člani morajo strogo držati, še bolj strogo kot državljani državnih zakonov. Zakon sicer ni pisan. Prenaša se pa iz generacije v generacijo in za zakonik, ki mu pravijo «Fieno» pravijo, da je dobil svojo osnovno obliko že okoli leta 1417 v Toledu na Španskem. In ta zakon ni enostaven. Predpisuje celo obleko, orožje in hierarhijo. Predpisuje celo odlikovanja in razne podrobnosti, kot kak pravilnik.

Danes marsikateri člen tega starega zakonika ne velja več, kajti kako bi si člane «camorre», ki so, kot nam neapeljski proces dokazuje, «vse časti vredni meščani» mogli zamisliti v prvotnih oblekah. Toda bistvo «camorre» je ostalo in se v novih razmerah le posodablja.

Člani «camorre» so bili nekoč globoko verni. Prav gotovo so nekateri tudi danes, če v bistvu ne, vsaj na zunaj, pred očmi javnosti. Nekoč je morala v stanovanju vsakega člana «camorre» goreti pred sliko matere božje večna luč. V mnogih, premnogih domovih v Južni Italiji srečujemo večno luč pred sliko matere božje še danes. Kdo nam more reči, da ni tudi del teh ljudi vključenih v «združenju časti». Proces v Neaplju je glede tega več kot zgovoren.

Prostor nam žal ne dopušča navesti iz študije Nicola Nisca nekaj značilnih «junakov» «camorre» iz preteklosti. Gre za dejanske junake, ki jih je ljudstvo nekoč oboževalo ali se jih je strašno balo. Govori se celo, da je neka ženska, ki je bila članica «Združenja časti», Marianna la Sangiovannara, v ljudskem uporu leta 1848 s trikoloro čez prsi in z bodalom v rokah vodila vse ljudske demonstracije neapeljskih predmestij in 12 let pozneje v garibaldinski rdeči srajci vodila neapeljske množice v enotnem nastopu proti tedanjim reakcionarnim silam.

Te redke izjeme nikakor ne morejo opravičiti obstoja te organizacije, kajti Nicola Nisco pravi, da so «camorro» sestavljali *«trgovski mešetarji z moko, prodajalci, mesarji in vsi tisti, ki so z ustrahovanjem in silo na javnih tržnicah diktirali prodajne cene in s tržišč z vsakim dopustnim in nedopustnim sredstvom odstranili vsakega tekmeca»*. Nicola Nisco pravi, da je «združenje časti» ali «camorra» *kontrolirala življenje mesta, kopičila sredstva za ugodno življenje s tihotapstvom, s kontrolo nad pristaniščem, s kontrolo nad prostitucijo, z ropom, krajo, izsiljevanjem, z izterjavanjem dajatev in taks na igro.* Nicola Nisco dobesedno pravi: *«V vsaki zadevi, v vsakem poslu, pa naj je šlo za kupoprodajno pogodbo ali celo za najem navadne kočije, je imela prste vmes camorra».*

Če je tako bilo nekoč, pred nekaj desetletji, nam sedanji proces v Neaplju dokazuje, da danes ni veliko bolje. Morda je nekoliko drugačna oblika, v bistvu pa razlike ni. V ta namen bomo navedli le kratek citat iz sedanjega procesa, kot smo ga vzeli iz poročila o sedanjem procesu:

«Ena izmed prič, Castellano, potrjuje, kar je že izjavil v preiskavi, in sicer, da mu je Tuccillo rekel, da je pripravljen dati Pascalonu pet do šest tisoč lir na dan, če se ta ne bo več pečal s trgovino z zelenjavo.»

—«—

Zložljivo motorno kolo

V Sovjetski zvezi so začeli izdelovati zložljiva motorna kolesa. Tehtajo 25 kg, motorji imajo po eno konjsko silo, uporabiti pa jih je mogoče tudi za prevoz blaga. V treh minutah lahko voznik zloži svoje vozilo in ga spravi v kovček.

V znaku bratstva med narodi «Ahepians» na krožnem potovanju

Eno od najmočnejših ameriških združenj, AHEPA, ki združuje milijone oseb, med njimi skoro vse največje osebnosti ameriškega in kanadskega političnega in finančnega življenja, je organiziralo tudi letos dolgo krožno potovanje, ki se ga udeležuje 1300 ameriških turistov. To krožno potovanje se vrši na prekooceanski ladji «Olympia» družbe Greek Line. Te dni so dosegli Neapelj nato pa nadaljevali pot v Grčijo, kjer bodo njim v čast priredili posebne manifestacije.

Glavni namen tega združenja je pospeševanje bratskih odnosov in mirnega sožitja med narodi, predvsem pa skuša približati, z osebnimi stiki, sredozemske narode z onimi v Severni Ameriki. AHEPA organizira tudi razne denarne zbirke, ki so namenjene dobrodelni dejavnosti v Sredozemlju in na zaostalih področjih. V ZDA in v Kanadi AHEPA skrbi zlasti za gradnjo šol, univerz, laboratorijev za znanstvena raziskovanja, športnih naprav, vse to pa v izključno človekoljubne namene s človekoljubnim namenom.

Glavni predsednik AHEPA, Konstantin Verinis, je ob začetku tega krožnega potovanja pojasnil njegov namen z naslednjimi besedami: *«V Evropo, ki je dežela naših prednikov in ki ostane naša srčna domovina, bomo ponesli poslanico bratstva. Naša poslanica je nad ideologijami in politiko; dokazali bomo, da še obstajajo na svetu milijoni ljudi, ki verujejo v bratstvo in ki jim v srcu ni zamrlo izročilo njihovih prednikov. Izbrali smo «Olympio», ker smo prepričani, da se more na njenem krovu uresničiti zbližanje v idealnem vzdušju.»*

Na gornji sliki vidimo skupino italijanskih manekenk, ki so sodelovale na modni reviji italijanskih modelov, ki so jo priredili na ladji «Olympia», ko se je s 1300 ameriškimi turisti AHEPA zasidrala v Atenah.

V pomladnem soncu je «ščinkanje» prijetna zabava.

5000 LET STARI ČOLNI

Nizozemski arheolog dr. Klassens, ki že dalj časa koplje v Egiptu, je pred kratkim izjavil, da izkopanine na področju Abu Ravaša osvetljujejo začetek prastare egiptovske kulture in hieroglifske pisave do prve dinastije. V minulih treh letih je Klassens izkopal 200 grobov na področju, ki je kakih 10 km vstran od velikih piramid v Gizehu.

Zadnji izkopani grob je bil dokaj velik, davni grobarji so ga v skalni votlini zgradili iz ilovnate opeke. Za sedaj še ni znano, čigav grob je to, ugotovili pa so, da je iz časov faraona Dena, četrtega v prvi dinastiji. V njem so našli dvoje ilovnatih čolnov z ostanki notranje lesene obloge. To so simbolični pogrebni čolni. Stari Egipčani so namreč verovali, da morajo imeti čolne v svojih grobovih, če hočejo po smrti potovati po reki Nil. Eden izmed čolnov je dolg 4,6 in širok 1,2 m, drugi pa 7,3 oziroma 1,8 m. Oba sta še kar dobro ohranjena.

Med grobovi, ki jih je Klassens izkopal, so zadnja bivališča ljudi iz srednjih slojev in višjih funkcionarjev, ki so delali za osem faraonov tistega obdobja. V grobovih so odkrili precej kamnitih posod, biserov, kozmetičnih pripomočkov in okraskov iz slonovine, bakra in kremena. Po Klassensovem mnenju izvirajo izkopani predmeti iz Sirije.

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) — Dobro si razdelite čas in ne izgubljajte dragocenih ur z zadevami, ki ne bodo nikamor privedle.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) — Odnosi s sodelavci ne bodo najboljši. Prišlo bo do nesporazumov. Doma pa bo vladalo razpoloženje, ki vam bo odtehtalo nevšečnosti na delu.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) — Bodite previdni v finančnih zadevah, kajti posledice bi bile lahko hudo neprijetne.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) — Veliko dvomov vas bo obvzelo, vendar se bo vse lepo izteklo in še bolj boste zadovoljni.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) — Ne delajte se preveč važne, raje sprejmite pomoč, ki se vam nudi. Zadoščenje v družini.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) — Delo boste opravili brez posebne volje in raje bi se prepustili večjim in višjim načrtom. Nekoliko utrujeni ste.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) — Star spor se bo še bolj zapletel, zato bodite skrajno previdni in skušajte najti resne prijatelje.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) — Ne odločajte na hitro, ker bi bilo vam v škodo. Vaši sklepi bodo tudi doma predmet ostre kritike.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) — Pretehtajte vsak podatek, ki ga dobite od znancev, da se vam ne bi kaj spotaknilo. Mnogi iščejo vašo družbo, niso je vsi vredni.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) — Ne hitite z nakupi, pač pa temeljito premislite, preden potrošite tudi najmanjšo vsoto. Vaši sklepi ne bodo vsem prav.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) — Dobro proučite posledice, ki bi jih znala imeti vaša poteza. Z zdravjem bo kar šlo, toda ne pretiravajte.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) — Ne zanemarite tega, kar ste že pridobili, na račun nečesa, kar je še v zraku.

— Naj navijem budilko ali boš jutri ob 7. že pri telefonu?

Goriško-beneški dnevnik

Po poročilih mesečnika trgovinske zbornice

V marcu izmenjali blaga za 121 milijonov lir

Slab položaj v CRDA in v SAFOG

Po poročilih mesečnika trgovinske zbornice za marec smo v marcu izvozili v Avstrijo jopice, bombažne tkanine in ženske pete za 2,1 milijona lir, v Nemčijo marmorate plošče za 900,00 lir, v Jugoslavijo pa ženske pete za 94.000 lir. V decembru je dobilo zaposlitev 814 oseb, od tega 164 v Gorici. V mesecu februarju je bilo vpisanih v namestitvene sezname 7.255 oseb. V primeri z januarjem se je število vpisanih v namestitvene sezname znižalo za 274 enot.

Razmere v CRDA v Tržiču so bile zelo slabe. Vzroki so vedno isti: pomanjkanje naročil. V tem mesecu podjetje ni dobilo nobenega naročila, ki bi moglo vplivati na proizvodno stanje. Število suspendiranih delavcev se je povečalo za nadaljnjih 200 enot in se povečalo na 1.200. V hudi krizi je tudi tovarna za izdelovanje statev. Premostiti jo bo mogoče samo z modernizacijo. V krizi je tudi tovarna za izdelovanje hladilnikov, ker se je zmanjšalo povpraševanje.

Trgovinska zbornica je izdala 39 uvoznih in 42 izvoznih dovoljenj. S temi dovoljenji in z neposrednim dovoljenjem carine za uvoz jugoslovanskega blaga so v preteklem mesecu izmenjali med obema področjema za 121 milijonov lir blaga.

V kmetijstvu niso zabeležili nič izrednega. Lepo vreme je omogočilo kmetom, da so opravili vsa dela. Pšenica je dobro kazala, posajen je bil tudi krompir. Razen dveh primerov slinavke, ki nista povzročila epidemije, je bilo tudi stanje živinoreje zadovoljivo.

—«»—

Menični protesti v drugi polovici marca

V drugi polovici meseca marca je bilo v naši pokrajini 398 meničnih protestov. Seznam je objavljen v biltenu zbornice za trgovino, industrijo in poljedelstvo z dne 11. t. m. V občini Gorica je bil 201 protest, Tržiču 109, Krminu 10, Doberdobu 2, Dolenjah 1, Farri 1, Foglianu-Redipugli 3, Gradiški 20, Gradežu 15, Marjanu 1, Moraru 1, Moši 5, Ronkah 23, Zagraju 2, Skocjanu 1, S. Pier d'Isonzu 3, Staurancanu 9 in Turjaku 1.

—«»—

V nedeljo v Gorici pokrajinski kongres UDI

V nedeljo 26. aprila bo v prostorih Delavske zbornice VI. pokrajinski kongres ženske organizacije UDI, na katerem bodo prečitali poročilo o dejavnosti, nalogah in možnostih razvoja naprednega ženskega gibanja v naši pokrajini. Govorila bo tudi predstavnica vsedržavnega vodstva. Izvolili bodo pokrajinski izvršni odbor ter delegatke za vsedržavni kongres, ki bo v Rimu od 7. do 10. maja.

—«»—

Smrtna nesreča Jugoslovana pri Tržiču

V sredo ob 18. uri se je pripetila na državni cesti, ki pelje iz Tržiča proti Štivanu (v bližini vzpenjače družbe SOLVAY), prometna nesreča, v kateri je izgubil življenje jugoslovanski državljan 31-letni Milan Mladudić iz Beograda.

34-letni Milenko Gulan se je z motociklom odpravil na izlet v Italijo. S seboj je vzel tudi 28-letno ženo Ivanko in svojega prijatelja Mladudiča. Pri vzpenjači je z motociklom zapeljal s ceste, kjer se je vozilo prevrnilo. Mladudić, ki je sedel v prikolici, je z glavo tako močno udaril ob skalo, da mu je počila lobanja in so se pokazali možgani. Potolkel se je tudi po telesu in si zlomil nogo. Zaradi hudih poškodb je bil takoj mrtev. Manjše poškodbe sta dobila Gulan in njegova žena. Na kraj nesreče so prišli orožniki, ki so napravili zapisnik in o smrti obvestili svojce, trupla pa so odpeljali v mrtvašnico civilne bolnišnice.

—«»—

Danes popoldne občinska seja

Na dnevnem redu urbanistični načrt

Danes popoldne ob 18. uri bo seja goriškega občinskega sveta, ki bo posvečena razpravi o urbanističnem načrtu. Glavno poročilo bo imel odbornik za javna dela dr. Terenzio, potem pa se bo o njem razvila obširna razprava, ki bo zaradi važnosti vprašanja prav gotovo trajala več kot eno sejo.

—«»—

Izlet SPD 7. maja na Most na Soči

SPD v Gorici organizira v četrtek 7. maja enodnevni izlet z avtobusom do Mosta na Soči, od koder je ura in pol hoje do kraja, kjer rastejo šmarnice. Odhod iz Podgore ob 7. uri, s Travnika ob 7.15. Hrana iz nahrbtnika. Cena vožnje za člane 400 lir, za nečlane 450 lir. Vpisovanje v kavarni Bratuš od danes, 24. t. m. nepreklicno do 30. aprila. Rok za prijavo je omejen zaradi rezervacije avtobusa. Pohitite, izlet bo zanimiv. Gospodar pripravlja presenečenje, kot je obljubil.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 17.00: «Potovanje», Yul Brynner, D. Kerr.
VERDI. 16.30: «Evropa ponoči».
VITTORIA. 16.45: «Roparska sled», H. Murphy, G. Scala.
CENTRALE. 17.00: «Upor v trdnjavi Laranie», J. Desner, F. Heln.
MODERNO. 17.00: «Bojna himna».

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči odprta lekarna Cristofoletti, Travnik št. 14, tel. 29-72.

Urnik trgovin 24., 25. in 26. aprila

Zveza goriških trgovcev sporoča, da bodo trgovine ob priliki dveh praznikov odprte po sledečem urniku:

Danes 24. aprila se zaprejo ob poljubni uri, mesnice se odprejo ob 16. uri;

sobota 25. aprila (državni praznik): pekarne in mlekarne bodo odprte, dokler ne prodajo vsega blaga, cvetličarne bodo odprte do 13. ure, vse ostale trgovine (vštevši mesnice in trgovine s sadjem in zelenjavo) bodo zaprte;

v nedeljo 26. aprila bodo mesnice odprte do 11. ure, pekarne in mlekarne do 12,30, cvetličarne do 13. ure. Vse ostale trgovine (tudi trgovine s sadjem in zelenjavo) bodo zaprte ves dan.

—«»—

Srna v Pevmi

Nekateri Pevmci so včeraj opazili na polju ustanove Tre Venezie ob Soči srno, ki se je pasla. Poročajo nam, da so pred časom srnce opazili tudi v Grojni in v Št. Mavru.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja temperatura 17 stopinj ob 13.50, najnižja 1 stopinja ob 5. uri. Vlage 48 odstotkov.

V nedeljo 26. aprila ob 16.30 bo v Prosvetni dvorani na Verdijevem korzu št. 1 v Gorici

KONCERT PEVSKEGA ZBORA

iz Doberdoba pod taktirko pevovodje Albina Verginelle. Zbor prosvet. društva Jezero se bo tokrat prvič predstavil goriškemu občinstvu z bogatim sporedom narodnih in umetnih pesmi

Cene: sedeži 200 lir, stojišča 100 lir, dijaško stojišče 100 lir — Prodaja vstopnic na sedežu Zveze slovenskih prosvet. društev, Ul. Ascoli 1 in v kavarni Bratuš

Izpred sodišča

Zaradi brezposelnosti je zbežal v Jugoslavijo

Pri Rdeči hiši so ga vrnili v Italijo, kjer so ga obsodili na pogojno kazen
Kaznovana gostilničarka, ker je točila vino prepozno

Vedno pogosteje se vršijo na sodišču obravnave zaradi nedovoljenega prekoračenja državne meje. Vedno enake obtožnice, vedno enaka opravičila, povečini mladih, krepkih mož: šel sem v Jugoslavijo, ker sem že več let brezposeln, ker ne morem nikjer dobiti službe, ker nisem imel drugega izhoda; ali si pomagati na nepošten način, ali pa iskati kruha čez mejo itd..

Tokrat je bil na zatožni klopi 21-letni delavec Giuseppe Aromi, stanujoč v Anconi, Ul. Tomba 37. Pred sodnika je prišel naravnost iz zapora, kjer je sedel od 18. t. m., ko so ga jugoslovanske oblasti izročile italijanski policiji na bloku pri Rdeči hiši.

Pri zaslišanju na kvesturi je Aromi povedal, da je prestopil 12. t. m. ob 10. uri zjutraj državno mejo pri Jamljah ter da se je v prvi vasi na oni strani prostovoljno javil jugoslovanski milici, ki ga je takoj prepeljala v zapor v Solkan; ko so se jugoslovanski varnostni organi prepričali, da je prišel čez mejo zaradi dela, so ga izročili italijanskim kolegom.

Na obravnavi je še dodal, da je že od prejšnjega avgusta brez dela in da se je bil odločil za ta korak, ker ni videl drugega izhoda.

Sodnik dr. Fabiani je upošteval, da je fant prvič pred sodiščem in ga je obsodil pogojno in brez vpisa v kazenski list na dva meseca zapora, 10.670 lir globe ter na plačilo sodnih stroškov. Odredil je nadalje njegovo takojšnjo izpustitev iz zapora.

***

Izkušeni šoferji pravijo: «Najslabše je, če vozi pred tabo avtomobilist brez šoferskega izpita ali — ženska». No, v našem primeru pa je šlo za prvi primer. 21-letni Romano Coderin, stanujoč v Gorici, Ul. Corsica 21, spada brez dvoma v tisto kategorijo mladeničev, ki se smatrajo, v svoji samozavestnosti, da so vsega sposobni. Tako je 23. februarja tega leta, ko se je vozil skupaj s prijatelji v izposojenem avtomobilu, hotel po vsej sili, da bi pustili šofirati tudi njega, češ da se na avto dobro razume, ker ga ima tudi sam. Seveda mu prijatelji niso verjeli in ga niso poslušali. Ko so se okoli 11. ure zvečer ustavili pred barom Silvano, je Coderin rekel prijateljem, da jih počaka v avtomobilu. Brž ko so izstopili, se je usedel za volan in pognal . . .

Malo potem sta dva policaja z začudenjem opazila fiat 600, ki je križaril po cesti sem in tja, podrl dva parkirana skuterja ter z veliko brzino izginil. Zapisala sta si številko tablice GO 13137. Tako je prišla vsa ta zgodba na dan.

Pri včerajšnji obravnavi se je moral Romano Coderin zagovarjati za svoje nepremišljeno ravnanje, ki na srečo ni imelo hujših posledic, ker ni v Gorici v poznih urah posebnega prometa. Seveda je dejanje priznal, posebno, ker so vsi njegovi prijatelji pričali v smislu obtožnice.

Obramba je sicer skušala doseči milo obsodbo, češ da je fant še nekaznovan, vendar brez uspeha: zaradi krivde in resnosti prestopka je bil obtoženi Coderin obsojen na 5 mesecev in 10 dni zapora, sicer pogojno in brez vpisa v kazenski list, na 40 tisoč 870 lir globe ter na plačilo sodnih stroškov.

***

Pred istim sodnikom se je zagovarjala 47-letna Carmela Kraghel, por. Žanutel, stanujoča v Gorici, Ul. Ascoli 20. Obtoženi je bila, da je v svoji gostilni «Istria» točila pijačo po 23. uri. (Zano je namreč, da morajo nekateri lokali zapreti že ob tej uri.) Po prečitanju obtožnice je sodnik zaslišal Kraghelovo, ki je obtožbo zavrnila. Zato je bil poklican policist, ki je sestavil obtožnico in ta je pričal, da je osebno videl Kraghelovo, ki je ob 23.15 točila vino nekemu Natalu Prodaniju.

Sodnik ni upošteval izjave ženske, posebno še, ker je bila pred leti že obsojena zaradi podobnega prestopka ter jo je obsodil na 8.000 lir globe ter na plačilo sodnih stroškov.

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ob bridki izgubi našega

IVOTA

Posebna zahvala vsem darovalcem vencev in cvetja in vsem tistim, ki so na kakršenkoli način počastili njegov spomin in ga spremili na zadnji poti.

Zena Danica, sin Edi in ostala družina Tomsič

Sovodnje, 24. aprila 1959.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Meddruštveno športno tekmovanje tabornikov

Dve zmagi AK Jadran drugi dan tekmovanja

Ekipa Škamperle B premagala Srednješolce

V dvorani na stadionu «Prvi maj» se je sinoči nadaljeval odbojkarski turnir v okviru meddruštvenega športnega tekmovanja tabornikov rodu «Modrega vala». V prvem srečanju sta se pomerili ekipi Škamperle B in Srednješolcev. V prvem nizu so gladko zmagali Škamperlovci, čeprav so tudi Srednješolci pokazali nekaj lepih potez. V drugem nizu pa se je razmerje moči na igrišču popolnoma spremenilo. Srednješolci so zaigrali kot prerojeni, posebno pa njihov kapetan Grdovič, ki ima največ zaslug, da je bil drugi set odločen v njihovo korist. Najbolj zanimiv je bil tretji niz, v katerem sta si bila nasprotnika kljub zmagi Škamperlovcev, enakovredna. Točke so se zaradi mnogih izmenjav servisa sledile počasi. V vrstah Svetoivančanov so bili najboljši Starc, Drašič in Grbec.

V drugem srečanju večera so imeli Škamperlovci za nasprotnika ekipo AK Jadran. V prvem nizu so Svetoivančani zmagali s precejšnjo lahkoto, toda že v drugem se jim je začela poznavati utrujenost po dveh zaporednih nastopih. To so dobro izkoristili Jadranaši, med katerimi sta se Delfar in Pahor odlikovala v napadu, Bradač pa v pozicijski igri. Drugi niz je bil njihov kljub dramatičnemu odporu Škamperlovcev. V tretjem nizu sta obe ekipi igrali zelo požrtvovalno. Jadranaši so prvi prevzeli vodstvo, toda Svetoivančani so se jim dvakrat skoraj približali in zdelo se je, da so še jim povrnile moči. V zadnji fazi igre pa so akademiki zaigrali še bolje in osvojili niz in končno zmago. V njihovih vrstah so vsi bolj ali manj zaslužni za uspeh, med Škamperlovci pa je bil najboljši mladi Drašič, ki je bil morda celo najboljši na igrišču. Poleg njega so se odlikovali še Rupel, Starc in Gašperlin.

V tretji in zadnji igri večera so ponovno nastopili Jadranaši, tokrat proti Srednješolcem. Akademiki so takoj prevzeli pobudo in odločili prvi niz v svojo korist. Povedli so tudi v drugem nizu, vendar so le malo časa ostali v vodstvu. Srednješolci so uredili svoje vrste, začeli nabirati točko za točko in končno osvojili niz s precejšnjim naskokom.

Tretji niz se je začel v znamenju negotovosti. Do prve točke je prišlo šele po desetkratni izmenjavi servisa, nato pa je bilo stanje neodločeno vse do 10:10, ko so Jadranaši prevzeli igro v svoje roke in v finalu gladko zmagali. V njihovih vrstah so bili tokrat najboljši Bradač, Pahor, Delfar in na trenutke Mršnik, pri Srednješolcih pa Urdih, Grdovič, Corazza in Zafred.

TEHNIČNI REZULTATI:

Škamperle B - AK Jadran 1:2 (15:6, 13:15, 11:15)

Škamperle B - Srednješolci 2:1 (15:10, 8:15, 15:12)

Srednješolci - AK Jadran 1:2 (11:15, 15:9, 10:15)

DANAŠNJI PROGRAM

Odbojka moški

Taborniki A-Taborniki B
Škamperle A - Škedenj

Nato zmagovalca med seboj in premaganca med seboj.

Začetek ob 20. uri.

NOGOMET

Triestina v Milan z mnogimi rezervami?

Včerajšnji trening titularcev Triestine je potekel v znamenju zaskrbljujočih odsotnosti. Trener Trevisan se zaradi tega še ni mogel odločiti glede formacije, skoraj gotovo pa je, da ne bosta mogla nastopiti Massei in Bresolin. Možno je tudi, da bo manjkal Del Negro in ni izključeno, da bo ostal doma tudi Bernardin, ki je bil še včeraj zjutraj močno prehlajen. Namesto njega bo po vsej verjetnosti igral Merkuza.

—«»—

MADRID, 23. — V polfinalu evropskega nogometnega pokala je Real Madrid premagal Atletico Madrid z 2:1 (2:1).

Pred srečanjem z diletanti Francije

Dobra forma kandidatov za diletant. reprezentanco

Tekma bo 26. t. m. v Chamberyju - Formacija že določena

FLORENCA, 23. — Diletantska nogometna reprezentanca, ki bo 26. t. m. nastopila v Chamberyju proti diletantski reprezentanci Francije je odigrala danes popoldne na igrišču tehničnega centra v Covercianu trening tekmo v dveh polčasih po 42' oz. 30'. V prvem polčasu je imela za nasprotnika enajstorico Pignone, v drugem pa formacijo mladincev.

Diletanti so zmagali z končnim rezultatom 6:0 (5:0), nastopili pa so v naslednji postavi:

Recchia (Pianta); Penzo, Magazzu; Noletti (Barnacci), Caramanno, Matalone; Ore, Mattioli, Bergallo, Cella (Aldi), Balestra.

Gole so dosegli: v prvem polčasu v 8' Cella, v 10' Balestra, v 16' Ore, v 25' Mattioli, v 34' Bergallo; v drugem polčasu v 30' Mattioli.

Diletanti so v prvem polčasu igrali zelo prizadevno in prikazali hitro in prijetno igro. Zelo dobro je igral predvsem napad, vendar pa je treba upoštevati, da je igral proti šibki obrambi. V Chamberyju bo diletantska reprezentanca nastopila v naslednji postavi:

Recchia; Penzo, Magazzu; Noletti, Caramanno, Matalone; Ore, Mattioli, Bergallo, Cella, Balestra.

Trening je vodil zvezni trener Galluzzi.

—«»—

PRED TEKMO Z LORENO

Trening diletantov Severne Italije

FLORENCA, 23. — Na igrišču tehničnega centra v Covercianu je diletantska selekcija Severne Italije danes dopoldne odigrala trening tekmo z enajstorico Pro Firenze. Kot znano bodo diletanti Severne Italije igrali 25. aprila v Parmi s selekcijo Lorene.

Diletanti so premagali Pro Firenze z rezultatom 2:1 (1:0), nastopili pa so v naslednji postavi:

Franzone (Papadopoli); Noletti (Magni), Mina (Manfredi); Sonson, De Conti (Minai), Mazzia; Vigano, Navone, Toneazzi, Ferrari (Broglia), Novelli (Renzulli).

Po treningu je teniški komisar Canestri dejal, da bo proti Loreni Severna Italija nastopila takole:

Franzone; Noletti (Magni), Manfredi; Sonson, De Conti, Mazzia; Vigano, Navone, Toneazzi, Brcglia, Novelli.

—«»—

ZA TEKMI ITALIJA-ANGLIJA

Program A in B reprezentance

RIM, 23. — Komisar FIGC je odobril program za državni A in B reprezentanci, ki bosta nastopili 6. maja v Londonu oz. 7. maja v Milanu proti A oz. «mladi» reprezentanci Anglije. Ta program je naslednji:

A REPREZENTANCA:

Petek, 1. maja: Dokončni zbor v Rimu do 19. ure v hotelu «Congressi»;

Sobota, 2. maja: Trening na igrišču «Tre Fontane» proti enajstorici, ki bo naknadno določena;

Nedelja, 3. maja: Lahek atletski dopoldanski trening;

Ponedeljek, 4. maja: Odhod iz Rima v London v dopoldanskih urah;

Torek, 5. maja: Telovadno-atletski trening v Londonu.

B REPREZENTANCA:

Sreda, 29. aprila: Zbor v Milanu do 19. ure v hotelu «S. Carlo»;

Četrtek, 30. aprila: Trening na S. Siru proti Legnano, nato razhod.

Torek, 5. maja: Dokončni zbor v Monzi v «Hotel de la Ville» do 19. ure.

—«»—

PRVENSTVO WELTER KAT.

Don Jordan - Akins danes v Saint Louisu

SAINT LOUIS, 23 — Svetovni prvak v srednjelahki kategoriji Don Jordan bo jutri prvič branil svoj naslov od kar ga je 5. decembra lani odvzel Virgilu Akinsu v Los Angelesu. Njegov nasprotnik bo spet Akins, ki je kljub svojim 30 letom že večkrat izjavil, da bo ponovno osvojil prvenstvo. Oba boksarja sta prepričana v svojo zmago in to tudi javno izjavljata.

Don Jordan je do sedaj zmagal v 44 dvobojih od katerih 15 s KO, izgubil pa je v enajstih. Akins se je do sedaj bil 69-krat. 49 dvobojev je odločil v svojo korist (29 s KO), 19 jih je izgubil, en dvoboj pa je bil neodločen.

Namiznoteniški turnir «Pripravljalnega odbora»

Dobra igra novincev: Milič zasluženo prvi

Sedem Prosečanov na prvih dvanajstih mestih

Kot smo že poročali na kratko včeraj, se je v sredo zvečer v prostorih p. d. «Slavko Škamperle» na stadionu «Prvi maj» zaključil namiznoteniški turnir novincev, ki ga je organiziral «Pripravljalni odbor». Prvo mesto je povsem zasluženo osvojil komaj 10-letni Milič s Proseka pa tudi sicer so Prosečani ponovno potrdili svojo premoč v tej lepi športni panogi. Na prvih 12 mest se je uvrstilo kar sedem njihovih predstavnikov, na ostala pa en Škedenjc, 2 taborника in 2 Dolinčana. Za Dolinčane, ki so začeli vaditi šele pred kratkim je to vsekakor spodbuden uspeh, kar pa ni mogoče trditi za tabornike in še bolj za Škedenjce, čeprav je njihov predstavnik bil v svoji skupini najboljši.

Finalni del tekmovanja se je začel z nastopom tretjeplasiranih v posameznih izločilnih skupinah. Najprej sta se pomerila Lavriha in Sirca. Igra med njima je bila zelo izenačena. Lavriha je dobil prvi niz in tudi v drugem je že vodil z 18:10. Tedaj pa je prevzel pobudo Sirca, nadoknadil zamujene točke, izenačel pri dvajseti točki in končno osvojil niz s 25:23. V tretjem nizu je Lavriha močno popustil in hitro izgubil niz in igro. Dobro sta igrala tudi Rebula in Starc. Zmagal je Starc, toda Rebula se je hitro rehabilitiral z zmago nad Lavriho v naslednji partiji. Širca je nudil precejšen odpor Starcu, vendar pa je moral kloniti. V zadnji igri si je Rebula z zmago nad Šircom zagotovil drugo mesto.

Vrstni red v skupini za plasma od 9. do 12. mesta: 1. Starc, 2. Rebula, 3. Sirca, 4. Lavriha.

V naslednji skupini za plasma od 5. do 8. mesta je Bogatec premagal Puntarja, čeprav mu je moral prepustiti prvi niz. Nato je moral Puntar prepustiti zmago tudi Boletu. Glavna pozornost v tej skupini je veljala seveda srečanju med Boletom in Bogatcem. V prvem nizu je Bole prevzel takoj vodstvo in precej lahko zmagal predvsem zaradi ofenzivnejše igre. V drugem nizu pa je Bogatec menjal taktiko. Namesto «pimplanja» je ubral ofenzivno igro in odločil niz v svojo korist z visoko razliko. Iz nerazumljivega vzroka pa ni vztrajal pri tej dobri taktiki tudi v tretjem in odločilnem nizu, zaradi česar je tudi izgubil.

Končni vrstni red v skupini za plasma od 5. do 8. mesta: 1. Bole, 2. Bogatec, 3. Puntar, 4. Jercog

Finale prvoplasiranih se je začel precej pozno. Najprej je Bucaj v igri s Stoko izbojeval prvi niz, v drugem je zmagal Štoka, v tretjem pa je ponovno uveljavil svoje znanje Bucaj in si zagotovil zmago. Najboljšo igro večera sta nudila Milič in Bucaj. Igrala sta zelo hitro in izborno tako v obrambi kot v napadu. Mali Prosečan je takoj postal ljubljenec gledalcev, ki so mu burno ploskali za najboljše poteze. V naslednji igri se je tudi Štoka zaman trudil, da bi se mu uspešno upiral.

Končni vrstni red v skupini za plasma od 1. do 4. mesta: 1. Milič, 2. Bucaj, 3. Štoka, 4. Vrša.

KONCNA LESTVICA TEKMOVANJA: 1. Milič, 2. Bucaj, 3. Štoka, 4. Vrša, 5. Bole, 6. Bogatec, 7. Puntar, 8. Jercog, 9. Starc, 10. Rebula, 11. Sirca, 12. Lavriha.

Društveno nagrado je osvojilo p. d. s Proseka, ki je zasedlo prvo, tretje in četrto, šesto, sedmo, deseto in enajsto mesto

Pohvaliti je treba tudi dobro sojenje Sosiča in Santina.

P—zio

Tehnični rezultati:

1. skupina: Štoka - Bucaj 1:2 (18:21, 21:15, 13:21), Milič - Bucaj 2:0 (21:12, 21:15), Milič - Štoka 2:0 (21:18, 21:12).

2. skupina: Bole - Bogatec 2:1 (21:16, 9:21, 21:11), Puntar-Bogatec 1:2 (21:19, 14:21, 17:21), Puntar - Bole 0:2 (19:21, 15:21).

3. skupina: Lavriha - Širca 1:2 (21:18, 23:25, 8:21), Lavriha - Rebula 0:2 (12:21, 16:21), Lavriha - Starc 0:2 (11:21, 13:21), Rebula - Starc 1:2 (21:17, 11:21, 5:21), Starc - Sirca 2:0 (21:19, 21:13), Rebula - Sirca 2:1 (21:14, 13:21, 21:17).

—«»—

DIRKA PO SICILIJI

Taddeucci prvi v tretji etapi

RAGUSA, 23. — V tretji etapi kolesarske dirke po Siciliji, Siracusa - Ragusa, je zmagal Duilio Taddeucci, ki je 87 km dolgo pot prevozil v času 2.41'1" s povprečno hitrostjo 32,220 km na uro. Nova rumenordeča majica je Conti. Etapa je bila kratka toda naporna in je kljub minimalnim razlikam na cilju povzročila strogo selekcijo. Zaostala sta Viani in Freo, iz borbe za prvo mesto pa sta izpadla Zorzoli in Tinazzi.

Vrstni red v 3. etapi: 1. D. Taddeucci 2.41'1", 2. Orlandi, 3. Gallati (Švica) 47", 4. Guarnieri, 5. Gimmi (Švica) 49", 6. Conti 1'2", 7. Galeaz, 8. Lucchesi 1'7", 9. Almaviva 1' in 40", 10. Pardini itd..

Splošni vrstni red: 1. Conti 14.53'39", 2. Vignolo z zaostankom 11", 3. Pardini 11", 4. Guardinieri 16", 5. Galeaz 31", 6. Milesi 42", 7. Viani 1'18", 8. Zorzoli 1'22", 9. Bono 1'53", 10. Di Fiore, 11. Greo 2'6" itd.

ATLETIKA

Rudenko 65,98 m v metu kladiva

MOSKVA, 23. — Na atletskem mitingu v Nalčiku je sovjetski atlet Vasilij Rudenko vrgel kladivo 65,98 m daleč, Juri Konovalov pa je pretekel 60 m v izvrstnem času 6"6.

—«»—

Lorger 14"4 na 110 m z ovirami

LJUBLJANA, 23. — Na atletskem mitingu v Ljubljani je jugoslovanski rekorder v teku na 110 m z ovirami Stanko Lorger dosegel za začetek sezone odličen rezultat 14"4.

Vsem ljubiteljem avtomoto športa sporočamo, da so letošnje cestnohitrostne avto-moto dirke za «Nagrado Primorske» v Portorožu preložene na 10. maj 1959 ob 14,30 uri.

Letošnja sezona italijanskih tenisarjev

Skoraj vsa svetovna elita na prvenstvu Italije 1959

V zadnjem trenutku se je prijavil tudi Drobny

RIM, 23. — Predsednik Italijanske teniške zveze dr. Giorgio de Stefani je predstavnikom tiska opisal glavne značilnosti mednarodnega teniškega prvenstva Italije, ki bo v Rimu od 4. do 12. maja.

Di Stefani je poudčrtal, da so na seznamu udeležencev skoraj vsi najboljši diletantski tenisarji na svetu, med katerimi tudi Avstralca Fraser (verjetni svetovni prvak ob zaključku letošnje sezone) in Emerson, Cilenec Ayala, angleško, mehiško in južnoafriško moštvo za Davisov pokal, Poljak Skonecki, Jaroslav Drobny in številni drugi italijanski in evropski tenisarji manjšega sloveča. V ženski konkurenci bodo nastopale Brazilijanka Bueno, avstralska reprezentanca, Angležinja Truman, Mehikanki Ramirez in Reyer, Američanka Fageros, Južnoafričanki Schuurmann in Reynolds ter Italijanke.

V zvezi s prvenstvom 1960, ki bo posvečeno 50-letnici zveze, je Di Stefani dejal, da bo vključeno v koledar mednarodne teniške zveze.

Di Stefani je tudi sporočil, da bo Italija nastopila 16., 17. in 18. maja v Bruslju v drugem turnusu Davisovega pokala proti Belgiji in v primeru zmage 12., 13. in 14. junija v Florenci skoraj gotovo proti Južni Afriki. Med tema dvema srečanjema bodo Pietrangeli, Merlo, Sirola in Lazzarino sodelovali na mednarodnem prvenstvu Francije, Pietrangeli, Sirola in Lea Pericoli pa v Wimbledonu.

Izven Davisovega pokala bo italijanska reprezentanca nastopila od 16. do 18. okt. v Italiji proti Franciji, z drugim moštvom pa proti Nemčiji, ženska ekipa pa se bo pomerila od 15. do 17.7. s Francijo v Italiji in od 24. do 26. julija z Nemčijo v Haidelbergu.

Za «Pokal Galea» (juniorske ekipe) bo Italija igrala do 19.7. na Češkoslovaškem in v primeru vstopa v finale od 23. do 27. julija v Vichyju. Za «Srednjeevropski pokal» (igralci do 23 let) pa bo italijansko moštvo nastopilo od 10. do 12. julija v St. Gervaisu.

Raziskovanje Marsa

Po knjigi W. von Brauna — 8.

Po dolgih monotonih mesecih se sedaj dogodki bolj naglo kopičijo, Mars postaja vedno večji. Ko stopijo v njegovo orbito, ga začnejo raziskovalci fotografirati in proučevati najboljšo točko za pristanek z jadralnim letalom. Marsovo atmosfero bodo preizkusili z izstrelki, ki bodo nudili zadnje informacije. Trije od desetih mož se bodo premestili na pomožno oporno kozmično ladjo, ki bo ostala nad Marsom, medtem ko se jih bo ostalih devet pripravilo, da pristanejo. V višini 1000 metrov od Marsa odvržejo solzilno bombo, katere dim bo pokazal smer vetra. Končno se bo kozmična ladja ustavila na površju planeta s hitrostjo 200 km na uro.

Občutek, ki ga povzroči povratek v težnost, je nekoliko nadležen. Ljudem se upogibajo kolena, medtem ko so bili 9 mesecev brez teže. Opazili pa bodo šibkost težnosti šele potem, ko skočijo s krila, ki je kakih 5.50 m visoko. Občutek je prav tak, kakor če bi skočili v mehek pesek. Kljub temu imajo vtis, kakor da bi imeli težino svinca in zato čutijo veliko potrebo, da bi se ulegli. Toda ni časa za počitek, ker so morda nezaželeni gostje na neznanem planetu, ki jim lahko prihrani mnogo presenečenj, oni pa ne smejo ničesar tvegati.

Prva naloga je, da pripravijo prednji del jadralnega letala za morebiten nagel umik na Marsovo krožno orbito. Zato odprejo spodnja vratca podpalubja ter spustijo skoznje dva traktorja na gosenice. Ošiljeni del kljuna jadralnega letala povežejo z dvema jeklenima «statvama» v obliik mostu. Jeklena žica se potegne med vrhom mostu in vitlom enega izmed traktorjev, ki je za repom letala. Druga jeklena žica povezuje skrajni del kljuna rakete z drugim traktorjem, ki je pred jadralnim letalom. Velika krila pritrdijo k trupu z vitlom, tako da imajo na razpolago trdno bazo za postavitev prednjega odseka; končno odstranijo tudi zakovice, s katerimi so pritrjeni kljun in zadnji del jadralnega letala, nakar ga pričnejo dvigati. Medtem ko traktor, ki je za letalom, navija jekleno žico in medtem ko jo sprednji traktor spušča, se prednji del trupa vrti na dveh tečajih, ki sta skrita ob začetku kril. Nekaj minut kasneje je raketa v navpični legi in njena dva repa slonita na dveh širokih aluminijastih ploščah, ki sta nameščeni na pesku. Nato uredijo astronavti pnevmatični šotor, ki bo bivališče in glavni štab ekspedicije za časa njenega gibanja na Marsu.

Po več kot enoletnem bivanju na Marsu so zaloge skoraj izčrpane in raziskovalci se začnejo pripravljati na povratek. Bilo je to leto naporov, pomanjkanja in živčne napetosti, ki se lahko primerjajo le življenju v zimskih taboriščih na severnem tečaju. Skupina se je morala boriti z vsakovrstnimi tehničnimi težkočami in presenečenji, ki jih znanstveniki, ki so napravili načrt za opremo, niso mogli predvideti. Nad zapletenimi aparaturami rakete za povratek so besnele nevihte z vrtinci peska, zaradi katerih so se kozmonavti bali, da se sploh ne bodo mogli več vrniti ter da bodo morali za zmerom ostati na tem čudnem planetu.

Toda to leto je bilo tudi leto spodbudnih in zanimivih znanstvenih odkritij, popolnega zadoščenja, proučevanja meteorologije, geoloških tvorb, bakterij v zemlji, rastlinskega življenja ter vremenskih in letnih sprememb tega planeta. Raziskovalci so sondirali teren, da bi proučili njegovo naravo, razstreljevali mine, da so merili širjenje valov po eksplozijah s pomočjo seizmografov, ki so bili nameščeni več kilometrov od kraja eksplozije. Iskali so vse morebitne ostanke in sledi višjih oblik življenja, ki so se utegnile poroditi v prejšnjih geoloških dobah na Marsu in tudi sledi, ki bi potrdile, da so morda živela kdaj na tem planetu tudi razumna bitja.

Vse izsledke in odkritja so natančno sporočili na potniško kozmično ladjo, ki je ostala v Marsovem tiru. Moštvo, ki je ostalo na njej, je nato vse te informacije oddalo na Zemljo. S seboj pa bodo odnesli na tisoče barvnih fotografij in precej kratkometražnega filma. Razen tega pa bodo odnesli tudi veliko izbiro rudnin in vzorcev marsovskega rastlinstva, katerih količina bo omejena samo zaradi nosilnosti rakete, ki jih bo popeljala nazaj v Marsovo orbito.

Podjetje gre h kraju. Zadnji teden služi za pregled vzletnih naprav in za točno ugotovitev časa vzleta. Raziskovalci dospejo na kozmično ladjo — drugo medplanetno postajo — ter se ponovno srečajo s svojimi tremi tovariši, ki so 400 dni viseli nad Marsom. Končno odpotujejo proti Zemlji.

«...minus ena minuta» se glasi iz zvočnikov. Končna preizkušnja je prišla. Ali bodo zapleteni mehanizem pogonske naprave s šestimi raketami, številnimi žiroskopi, kalkulatorji, stikali, ročicami za zveze itd., ki sestavljajo sistem za upravljanje in kontrolo kozmične ladje, v istem popolnem stanju kakor takrat, ko je pred 449 dnevi rahlo polzela v Marsovo orbito? Na stotine pregledov in poskusov je razpršilo članom posadke, ki so ostali na kozmični ladji, vse dvome, toda živčna napetost jih je morda le vrgla iz ravnovesja. V nekaj sekundah bo znan odgovor.

«...minus 20 sekund». Drugi pilot in motorist naglo pregleda instrumente. Žvižg vrtavke pregluši monotono brnenje ventilatorjev za urejevanje temperature. Ritmično tiktakanje kaže, da magnetični trak programa poleta deluje.

«...minus sedem... šest... pet... štiri...» Vključitev motorjev in tesno pričakovanje. Nekaj minut kasneje začnejo glavni motorji hrumeti s polno paro. Čez dobre štiri minute se motorji ustavijo in nastane molk. Povratna vožnja se je začela.

260-dnevno izčrpavajoče povratno potovanje se bliža koncu in pričnejo se priprave za dokončni manever za vključitev v povratno orbito. Končni manever za popravek smeri spravi ladjo v položaj, ki je oddaljen 127.000 km od orbite našega planeta. Zemlja je oddaljena še za milijon in pol km, toda kozmična ladja se giblje bolj naglo od nje in prične se njeno hiperbolično padanje v zemeljsko težnostno območje z brzino, ki je za 3.03 km večja od brzine Zemlje, in ta razlika se še počasi veča. Kozmonavti obrnejo ladjo tako, da se giblje z repom naprej z brzino 4.26 km na sekundo sorazmerno z Zemljo ter drsi proti vrhu hiperbole pritegnitve ladje v območje zemeljske težnosti. Sedaj vključijo samo štiri usmerjevalne motorje, zadnja glavna motorja, ki sta odveč, odvržejo, se oddaljijo, ne da bi zmanjšali brzino v medplanetnem prostoru ter preletijo vrh hiperbole.

Po 306 sekundah delovanja motorjev preneha njihov rot